colecția LECTURA

Françoise Sagan

Vă place Brahms ?

editura albatros

Coperta colecției : ADRIAN AVRAM

ISBN 973-24-0222-9

FRANÇOISE SAGAN

VĂ PLACE BRAHMS?

În românește de
CELLA SERGHI și CATINCA RALEA

EDITURA ALBATROS ● 1991
BUCUREȘTI

Françoise Sagan : AIMEZ-VOUS BRAHMS ?
(C) 1959 by Réné Julliard

CAPITOLUL I

Paula își contempla fața în oglindă și cerceta înfrîngerile adunate în treizeci și nouă de ani, una cîte una ; nu cu groaza sau cu acreala obișnuită în asemenea cazuri, ci cu o liniște aproape indiferentă. Ca și cum pielea caldă pe care o întindea uneori cu două degete, pentru a sublinia o zbîrcitură sau a scoate în evidență o umbră, ar fi aparținut altcuiva, unei alte Paule, obsedată de frumusețea ei, și care se hotăra cu greu să treacă de la stadiul de tînără femeie la cel de femeie încă tînără ; o femeie care abia se regăsea. Se așezase în fața oglinzii, ca să-și omoare timpul și — ideea o făcu să zîmbească — descoperea că de fapt timpul o omora pe ea, puțin cîte puțin, încet, necruțînd o înfățișare despre care știa că fusese iubită.

Roger trebuia să vină la nouă ; era șapte. Avea deci tot timpul ; tot timpul să se lungească pe pat și să stea cu ochii închiși fără să se gîndească la nimic. Să se destindă. Să se relaxeze. Dar la ce se gîndea oare în timpul zilei, ce putea fi atît de pasionat și de obositor, încît să fie nevoită să se odihnească seara ? Un fel de indolență neliniștită o mîna dintr-o cameră într-alta, de la o fereastră la alta ; o recunoștea prea bine. Era aceea a copilăriei în zilele de ploaie :

Intră în camera de baie, se aplecă peste cadă şi îşi muie degetele în apă, gest care îi trezi brusc o altă amintire... Trecuseră aproape cincisprezece ani de atunci... Era a doua vacanţă pe care o petrecea cu Marc, şi simţea chiar de pe atunci că viaţa lor comună nu poate să dureze. Se afla în iola lui Marc, pînza se zbătea în vînt ca o inimă nesigură, ea avea douăzeci şi cinci de ani. Şi deodată se simţise năpădită de fericire, împăcîndu-se cu viaţa ei, acceptînd lumea aşa cum era şi înţelegînd într-o clipă că totul e bine. Ca să-şi ascundă faţa, se aplecase peste marginea iolei, încercînd să-şi moaie degetele în apa care-i fugea de sub mînă. Bărcuţa se aplecase într-o parte. Marc îi aruncase una din acele priviri inexpresive care-l caracterizau, şi deodată, în sufletul ei, ironia luă locul fericirii. Bineînţeles că, după aceea, mai fusese fericită şi altă dată, cu alţii sau prin alţii, dar niciodată atît de total, de unic. Şi amintirea aceasta semăna în cele din urmă cu amintirea unei făgăduieli nerespectate.

•

Roger va veni şi ea îi va explica, va încerca să-i explice totul. El va spune : „Da, sigur", cu acel soi de satisfacţie cu care descoperea de fiecare dată cînd viaţa trişa, cu acel entuziasm real cînd comenta absurditatea existenţei şi încăpăţînarea lor de a o prelungi. Numai că toate astea se compensau la el cu o vitalitate neobosită, cu pofte puternice şi, în fond, cu o mare mulţumire de a trăi, care nu înceta decît o dată cu somnul. Atunci, adormea numaidecît, cu mîna pe inimă, tot atît de atent faţă de viaţa lui ca în clipele în care era treaz. Nu, nu ar putea să-i explice că e obosită, că nu mai poate îndura această libertate care se stabilise între ei ca o lege, dar de care profita numai el, şi care pentru ea însemna doar singurătate ; nu-i va putea spune că erau clipe în care se simţea ca una din acele femei aprige şi posesive pe

care el le ura. Deodată, apartamentul ei pustiu i se păru urît şi inutil.

Roger sună la nouă. Deschizîndu-i şi văzîndu-l în faţa uşii, zîmbitor şi cam masiv, Paula îşi spuse cu resemnare că asta îi e soarta şi că-l iubeşte. O luă în braţe.

— Ce frumos eşti îmbrăcată... Mi-a fost dor de tine. Eşti singură ?

— Da. Intră.

„Eşti singură ?..." Ce-ar fi făcut dacă i-ar fi spus : „Nu, ai picat prost !" Dar în şase ani nu i-o spusese niciodată. Cu toate că el se tot scuza şi o tot întreba dacă o deranjează, cu o ipocrizie care o supăra mult mai mult decît nestatornicia lui. Nici măcar nu-i trecea prin minte că ar putea fi singură şi nenorocită din pricina lui. Paula îi zîmbi. Roger destupă o sticlă, umplu două pahare şi se aşeză.

— Vino lîngă mine, Paula. Unde vrei să luăm masa?

Se aşeză lîngă el. Părea obosit. Roger îi luă mîna, i-o strînse.

— Mă zbat în complicaţii, spuse el. Afacerile sînt stupide, oamenii proşti şi lipsiţi de vlagă. Ah, bine trebuie să fie să trăieşti la ţară...

Paula începu să rîdă.

— Ţi-ar lipsi Quai de Bercy, depozitele şi camioanele tale... nopţile Parisului...

Ultima frază îl făcu să zîmbească şi se întinse pe canapea. Paula nu se întoarse. Privea mîna pe care Roger o lăsase peste a ei, o mînă mare, deschisă. Îl cunoştea bine, totul îi era familiar : părul aspru, împlîntat mai jos pe frunte, expresia exactă a ochilor lui albaştri, puţin bulbucaţi, cuta din dreptul gurii. Îl ştia pe de rost.

— Apropo, spuse Roger, apropo de nopţile mele de nebunie. Acum cîteva seri m-au agăţat nişte poliţişti. Ca pe un puşti. Mă bătusem cu un tip. Îţi dai seama... la

vîrsta mea ! Om de peste patruzeci de ani !... Să ajung la poliţie !

— De ce te-ai bătut ?

— Nu mai ţin mine. Dar l-am aranjat !

Sări în sus, ca şi cum amintirea acestei demonstraţii de forţă l-ar fi reanimat.

— Ştiu unde mergem. La Piemontais. Şi pe urmă mergem să dansăm. Dacă binevoieşti să accepţi că ştiu să dansez.

— Tu ? Tu te plimbi, nu dansezi.

— Părerea generală e alta !

— Dacă te referi la nenorocitele pe care le dai gata, spuse Paula, atunci e altceva.

Îi pufni rîsul. Micile lui aventuri erau pentru ei un excelent pretext de glume. Înainte de a pune mîna pe rampă, Paula se sprijini o clipă de perete. Se simţea fără curaj.

În maşina lui Roger, Paula deschise radioul cu o mişcare distrată. O clipă zări, în lumina palidă a tabloului de bord, propria ei mînă, lungă şi îngrijită. Vinele apăreau, începînd să urce de-a lungul degetelor şi amestecîndu-se într-un desen dezordonat. „Parcă ar fi imaginea vieţii mele", se gîndi, apoi îşi spuse că această imagine e falsă. Avea o meserie care-i plăcea, un trecut fără regrete, prieteni buni. Şi o legătură durabilă. Se întoarse către Roger.

— Oare de cîte ori am mai făcut gestul ăsta : să deschid radioul maşinii cînd ieşim să luăm masa în oraş ?

— Nu ştiu.

Roger îi aruncă o privire piezişă. Cu tot timpul care trecuse şi certitudinea pe care o avea în ce priveşte dragostea Paulei, era veşnic la pîndă, uimitor de sensibil la susceptibilităţile ei. Ca-n primele zile... Paula înghiţi un „ţi-aminteşti" şi hotărî să se ferească în seara aceea de sentimentalismul ei.

— Ţi se pare învechit ?

— Nu. Eu mă simt uneori învechită.

Întinse mîna spre el. Paula o luă şi o păstră în mîinile ei. Roger conducea repede. Străzile cunoscute se precipitau sub roţile maşinii. Parisul lucea sub ploaia de toamnă. Roger începu să rîdă.

— Mă întreb de ce conduc atît de repede. Probabil că vreau să fac pe tinerelul.

Nu-i răspunse. De cînd îl cunoştea, făcea mereu pe tinerelul ; era „tinerelul". Dar i-o mărturisea abia de curînd, şi tocmai mărturisirea asta o speria. Îi era din ce în ce mai teamă că înţelegerea şi afecţiunea de care dădea dovadă ar putea s-o facă să alunece pe nesimţite spre rolul de confident, care nu-i convenea. Roger era viaţa ei. Dar el uita asta. Şi Paula îl ajuta să uite cu o foarte onorabilă pudoare.

Mîncară în linişte, vorbind de necazurile comune tuturor întreprinderilor de transport ca cea a lui Roger, apoi Paula îi povesti două sau trei întîmplări amuzante în legătură cu magazinele pe care le decora. O clientă a lui Fath vroia neapărat s-o convingă să se ocupe de apartamentul ei. O americancă destul de bogată.

— Van den Besh ? întrebă Roger. Parcă-mi spune ceva... A, da...

Paula ridică din sprîncene. Roger avea aerul acela săltăreţ pe care i-l dădea un anumit soi de amintiri.

—Am cunoscut-o pe vremuri... înainte de război... Era veşnic la „Florence".

— De atunci, s-a măritat, a divorţat, şi aşa mai departe.

— Da, da, spuse Roger visător, o chema...

— Prenumele ei mi-e perfect indiferent, spuse Paula enervată. (Avea poftă să-i înfigă furculiţa în palmă.) Cred că are destui bani şi nici un pic de gust, continuă ea. Exact ce-mi trebuie ca să-mi cîştig existenţa.

— Cam cîţi ani o fi avînd acum ?

— Vreo şaizeci, spuse cu răceală, dar văzînd expresia lui începu să rîdă.

Roger se aplecă peste masă, fixînd-o.

— Eşti îngrozitoare. Vrei cu tot dinadinsul să mă deprimi. Dar eu tot te iubesc, deşi n-ar trebui.

Îi plăcea să pozeze în victimă. Paula oftă.

— În orice caz, mîine mă duc s-o văd. Stă pe Avenue Kléber. Am o nevoie aproape îngrijorătoare de bani. De altfel şi tu, adăugă ea repede, văzînd că Roger ridică mîna să protesteze.

— Să vorbim despre altceva, spuse el. Hai să dansăm.

La bar se aşezară la o măsuţă, departe de ringul de dans şi priviră în tăcere siluetele care treceau pe lîngă ei. Paula ţinea mîna pe mîna lui Roger. Se simţea în perfectă siguranţă şi perfect obişnuită cu el. N-ar putea să facă niciodată efortul de a cunoaşte pe altcineva, şi această certitudine îi dădea o fericire puţin tristă. Dansară. O ţinea strîns, traversînd ringul de la un capăt la altul, neţinînd seama de nici un ritm, cu aerul foarte mulţumit de sine. Şi Paula era foarte fericită.

Mai tîrziu, o conduse acasă cu maşina şi, în faţa porţii, coborî şi o luă în braţe.

— Te las să dormi. Pe mîine, draga mea.

O sărută uşor şi plecă. Paula îi făcu un semn de rămas bun. O lăsa din ce în ce mai des să doarmă. Apartamentul i se părea gol şi, înainte de a se băga în pat, îşi aşeză lucrurile la loc cu grijă. Avea ochii plini de lacrimi. Era singură în noaptea asta. Din nou singură. Şi viaţa îi apăru ca o lungă înşiruire de nopţi pustii, petrecute între cearşafuri niciodată şifonate, într-o linişte mohorîtă ca aceea a unei boli care durează. În pat, întinse instinctiv braţul, de parcă ar fi putut atinge o coapsă caldă, şi respiră încet, parcă ar fi vrut să ocrotească somnul cuiva. Un bărbat sau un copil. O fiinţă care să aibă nevoie de ea, de căldura ei, ca să doarmă şi să se trezească. Dar ni-

meni nu avea cu adevărat nevoie de ea. Poate Roger, din cînd în cînd... Dar nu cu adevărat. Nu în felul acela, nu pasionat, ci fiziologic, cum simţise şi ea uneori. Şi îşi rumegă încet, amar, singurătatea.

•

Roger lăsă maşina în faţa casei şi o porni pe jos. Respira adînc, grăbind puţin cîte puţin pasul. Se simţea bine. Se simţea bine ori de cîte ori o vedea pe Paula. N-o iubea decît pe ea. Dar în seara asta, cînd se despărţiseră, o simţise tristă şi nu ştiuse ce să-i spună. Îşi dădu seama că Paula îi cerea ceva nelămurit. Ceva pe care el nu i-l putea da, pe care nu fusese niciodată în stare să-l dea nimănui. Ar fi trebuit, fără îndoială, să rămînă să facă dragoste cu ea, e totuşi cel mai bun mijloc de a-i da unei femei o certitudine. Numai că el avea chef să umble pe străzi, să hoinărească. Simţea nevoia să-şi audă zgomotul paşilor pe trotuar, să privească oraşul ăsta pe care-l cunoştea atît de bine şi, cine ştie, să profite de ocaziile nocturne. Se îndreptă către luminile din capătul cheului.

CAPITOLUL II

Paula se trezi cu dureri în oase ; era în întîrziere. Plecă în grabă. Înainte de a se duce la birou, trebuia să treacă pe la americancă. La ora zece intra într-un salon aproape gol, în Avenue Kléber. Gazda nu se trezise încă aşa că se fardă liniştită în faţa oglinzii. Prin oglindă îl văzu venind pe Simon. Purta un halat prea mare, era ciufulit şi neobişnuit de frumos. „Nu e genul meu" se gîndi ea, fără să se întoarcă şi surîzîndu-şi o clipă. Era foarte subţire, foarte brun, cu ochi de culoare deschisă şi puţin prea delicat.

La început nu o văzu și se îndreptă spre fereastră, fredonînd. Ea tuși, el se întoarse prins asupra faptului. Paula își spuse că tînărul trebuie să fie ultima fantezie a doamnei Van den Besh.

— Vă rog să mă iertați, dar nu v-am văzut. Numele meu e Simon Van den Besh.

— Mama dumitale m-a rugat să trec pe aici, să văd cum aș putea decora apartamentul. Dar mi-e teamă că am trezit toată casa.

— Oricum, mai devreme sau mai tîrziu, tot trebuie să te trezești, spuse el cu tristețe.

Paula se gîndi cu silă că trebuie să fie genul „june plîngăreț".

— De ce nu luați loc ? o întrebă și se așeză în fața ei, cu un aer foarte serios, strîngîndu-și cît mai bine halatul. Părea intimidat. Paula începu să simtă oarecare simpatie pentru el. În orice caz, nu părea deloc conștient de frumusețea lui, ceea ce era cu totul neașteptat

— Mai plouă ?

Paula începu să rîdă. Se gîndi la capul pe care l-ar face Roger dacă ar vedea-o, cu aerul ei de femeie de afaceri, terorizînd, la ora zece dimineața un prea frumos june, îmbrăcat în halat.

— Da, da, plouă, răspunse veselă.

El ridică privirea.

— Ce aș putea să vă spun ? Nu vă cunosc. Dacă v-aș cunoaște v-aș spune că sînt foarte încîntat că vă revăd.

Îl privi uimită.

— De ce ?

— Așa.

Întoarse capul. Îl găsea din ce în ce mai ciudat.

— Apartamentul are într-adevăr nevoie să fie ceva mai mobilat, spuse ea. Unde vă așezați cînd sînteți mai mult de trei persoane ?

— Nu știu, spuse tînărul. Nu prea stau pe acasă. Lucrez toată ziua și cînd mă întorc, sînt atît de obosit, că mă culc.

Paula înțelegea din ce în ce mai puțin ce e cu el. Nu numai că nu făcea caz de frumusețea lui, dar lucra toată ziua. Era cît pe-aici să-l întrebe : „Ce ocupație ai ?“ dar se opri. Curiozitatea asta nu-i semăna de loc.

— Sînt avocat stagiar, continuă Simon. Am foarte mult de lucru, mă culc tîrziu și mă scol în zori.

— E ora zece, îi atrase atenția.

— Azi-dimineață mi-au ghilotinat cel mai important client, răspunse Simon cu o voce tărăgănată.

Ea tresări. El ținea ochii plecați.

— Dumnezeule ! exclamă Paula. Și... a murit ?

Izbucniră amîndoi în rîs. Simon se ridică și luă o țigară de pe cămin.

— Nu, de fapt nu prea lucrez mult, sau în orice caz nu destul... Dumneavoastră în schimb, meritați toată considerația : în picioare, la ora zece, și gata să mobilați acest salon înfiorător.

Se plimba foarte agitat prin cameră.

— Liniștește-te, spuse Paula.

Se simțea foarte bine dispusă, foarte veselă. Dar în același timp începuse să-i fie teamă de apariția mamei lui Simon.

— Mă duc să mă-mbrac, spuse băiatul. Mă-ntorc într-o clipă. Vă rog să mă așteptați.

•

Paula petrecu o oră cu doamna Van den Besh care, dimineața, era vizibil prost dispusă și cam buimacă, întocmi cu ea niște planuri complicate și coborî scara încîntată, făcînd proiecte bănești. De Simon uitase cu desăvîrșire. Afară ploua mereu. Tocmai ridică brațul să facă

semn unui taxi, cînd în faţa ei se opri o maşină mică, joasă. Simon deschise portiera.

— Pot să vă las undeva ? Mă duceam la birou !

Era evident că aştepta de o oră, dar aerul lui ipocrit o înduioşă. Se urcă cu chiu cu vai, încovoindu-se, şi zîmbi.

— Mă duc în Avenue Matignon.

— Aţi aranjat cu mama ?

— Cît se poate de bine. În curînd vei putea să-ţi odihneşti surmenajul pe canapele noi. Nu te fac să întîrzii prea mult ? E trecut de unsprezece. Au avut vreme să-i ghilotineze pe toţi.

— Am timp destul, răspunse el morocănos.

— Să ştii că nu-mi bat joc de dumneata, spuse Paula cu drăgălăşenie. Dar sînt foarte bine dispusă pentru că aveam mari încurcături de bani şi, datorită mamei dumitale, se vor rezolva.

— Aveţi grijă să vă dea banii înainte, spuse Simon. E îngrozitor de zgîrcită...

— Nu se vorbeşte aşa despre părinţi, spuse Paula.

— Nu mai am doisprezece ani.

— Dar cîţi ai ?

— Douăzeci şi cinci. Şi dumneavoastră ?

— Treizeci şi nouă.

Simon scoase un şuierat scurt atît de nerespectuos încît, o clipă, Paula fu cît pe-aci să se supere. Dar izbucni în rîs.

— De ce rîdeţi ?

— De şuieratul dumitale admirativ...

— E mult mai admirativ decît vă închipuiţi, şi o privi cu atîta tandreţe încît se simţi stînjenită.

Ştergătoarele băteau tactul pe parbriz fără nici un rezultat şi se întrebă cum de reuşeşte Simon să conducă. Urcîndu-se în maşină, îşi agăţase un ciorap, dar se simţea grozav de veselă în maşina asta incomodă, cu un tînăr necunoscut, vădit fermecat, şi cu ploaia care pătrundea

prin capotă, murdărindu-i haina de culoare deschisă. Începu să fredoneze ; după ce-şi va plăti impozitele, după ce va trimite alocaţia maică-si şi-şi va rezolva datoriile la magazin, îi vor rămîne... Nu avea chef să socotească. Simon conducea repede. Şi el. Se gîndi la Roger şi la noaptea care trecuse şi se posomorî.

— N-aţi vrea să luaţi într-o zi masa cu mine ?

Vorbea repede, fără să se uite la ea. Paula avu un moment de panică. Nu-l cunoştea. Va trebui să facă eforturi de conversaţie, să-l întrebe despre el, despre viaţa lui, să pătrundă într-o nouă existenţă. Se strădui să scape.

— Zilele astea nu pot. Am prea mult de lucru.

— A, bun, spuse el, fără să mai insiste.

Ea îi aruncă o privire. Conducea mai încet. Şi chiar cu tristeţe. Paula scoase o ţigară, şi el îi întinse bricheta. Avea încheieturile mîinilor prea slabe, ca de adolescent ; ieşeau caraghioase din vesta groasă de tweed. „Cînd ai un fizic ca al lui, nu te îmbraci ca un vînător", se gîndi, şi o clipă simţi dorinţa să se ocupe de el. Era exact genul de băiat care să inspire sentimente materne unei femei de vîrsta ei.

— Am ajuns, spuse Paula.

Simon coborî fără să scoată o vorbă şi deschise portiera. Avea o expresie tristă şi încăpăţînată.

— Încă o dată, mulţumesc, spuse ea.

— Pentru puţin.

Făcu trei paşi către uşă şi se întoarse. Simon, nemişcat, o privea.

CAPITOLUL III

Simon căută timp de un sfert de oră un loc unde să parcheze maşina şi în cele din urmă o lăsă la cinci sute de metri de birou. Lucra la un prieten de al maică-si, un

avocat foarte cunoscut și cu totul odios, care, pentru niște motive pe care Simon le bănuia, îi răbda toate prostiile. Simțea uneori dorința să-l exaspereze, dar n-o făcea, din lene. Urcînd pe trotuar, se împiedică și începu să șchioapete, cu un aer blînd și resemnat. Femeile se întorceau după el și Simon simțea ce gîndesc aproape ca o atingere fizică : „Să fii infirm cînd ești atît de tînăr și de frumos ! Ce păcat !“ De fapt, fizicul lui nu-i dădea nici o siguranță, ci doar o ușurare. „N-aș fi avut niciodată tăria să suport să fiu urît.“ Și ideea unei eventuale urîțenii îl făcea să-și închipuie o viață de ascet, cînd pictor blestemat, cînd păstor în cîmpie.

Intră șchiopătînd în birou, și bătrîna Alice îi aruncă o privire, jumătate mișcată, jumătate sceptică. Cunoștea distracțiile lui preferate și le suporta cu o condescendență plină de regrete. Dacă ar fi fost serios, cu un fizic și o imaginație ca a lui, ar fi putut deveni un mare avocat. O salută emfatic și se așeză la birou.

— De ce șchioapeți ?

— Nu șchioapăt de-adevăratelea. Spune-mi cine-a omorît pe cine azi noapte ? Oare cînd o să-mi pice și mie o crimă frumoasă și cu totul îngrozitoare.

— A întrebat de trei ori de dumneata. E unsprezece și jumătate.

„A întrebat“ se referea la marele maestru. Simon aruncă o privire către ușă.

— M-am sculat tîrziu. Dar am cunoscut o persoană foarte bine.

— Femeie ?

— Da. Știți, un chip foarte frumos, foarte blînd, puțin obosit... gesturi elocvente... și suferea parcă de ceva misterios...

— Ai face mai bine să studiezi dosarul Guillaut.

— Bineînțeles.

— E căsătorită ?

Simon se trezi brusc din visare.

— Nu știu... dar dacă e căsătorită, nu e o căsătorie prea fericită. Avea niște încurcături bănești care s-au rezolvat și asta a înveselit-o. Îmi plac femeile pe care le înveselesc banii.

Alice ridică din umeri.

— Atunci îți plac toate.

— Aproape, spuse Simon, în afară de cele prea tinere.

Se cufundă în studierea dosarului.

Maestrul Fleury băgă capul pe ușă.

— Domnule Van den Besh... o clipă te rog.

Simon schimbă o privire cu secretara. Se ridică și trecu în biroul englezesc, a cărui perfecțiune îl exaspera.

— Dumneata știi cît e ceasul ?

Și maestrul Fleury se lansă într-o apologie a punctualității și a muncii, isprăvindu-și tirada cu un elogiu al răbdării de care dădeau dovadă atît el cît și doamna Van den Besh. Simon se uita pe fereastră. I se părea că retrăiește o scenă care se petrecuse foarte demult, că trăise întotdeauna în acest birou englezesc, că auzise întotdeauna aceste cuvinte ; i se părea că se strînge ceva în jurul lui, îl sufocă și îl duce spre moarte. „Ce-am făcut ? gîndi deodată. Ce-am făcut, timp de douăzeci și cinci de ani, în afară de faptul că am trecut din profesor în profesor, veșnic mustrat și măgulit că mi se dă importanță ?“ Era prima dată cînd își punea întrebarea cu atîta putere, și ridică vocea fără să-și dea seama.

— Ce-am făcut ?

— Ce ? Păi n-ai făcut nimic, tinere. Asta-i drama. Nu faci nimic.

— Și cred chiar că n-am iubit niciodată pe nimeni continuă Simon.

— Nu-ți cer să te îndrăgostești de mine sau de bătrîna Alice, izbucni maestrul Fleury. Îți cer să muncești. Răbdarea mea are și ea o limită...

— Toate au o limită ! spuse Simon gînditor.

Se simţea cufundat în visare, în absurd. Avea impresia că nu dormise de zece zile, că e nemîncat şi că moare de sete.

— Îţi baţi joc de mine ?

— Nu, spuse Simon. Vă rog să mă scuzaţi. De acum înainte o să am grijă.

Ieşi de-a-ndăratelea şi se aşeză la biroul lui, cu capul în mîini, sub privirea mirată a doamnei Alice. „Ce-i cu mine ?“ se întreba Simon. „Ce naiba o fi cu mine ?“ Încerca să-şi amintească : o copilărie în Anglia, universităţi, o pasiune, da, la cincisprezece ani, pentru o prietenă a maică-si care îl dezvirginase după o săptămînă, o viaţă uşoară, prieteni veseli, femei, drumuri în soare... totul se învîrtea în amintirea lui, fără să se poată opri asupra ceva anume. Poate că nu era nimic la care să merite să te opreşti. Şi avea douăzeci şi cinci de ani.

— Nu te necăji, spuse doamna Alice. Ştii bine că-i trece.

Nu răspunse. Mîzgălea, distrat, o sugativă.

— Mai bine gîndeşte-te la mica dumitale prietenă, continuă doamna Alice cu îngrijorare. Sau mai degrabă la dosarul Guillaut, continuă ea.

— N-am nici o mică prietenă, spuse Simon.

— Şi cea de azi-dimineaţă ? Cum ziceai c-o cheamă?

— Nu ştiu.

Era adevărat. Nu-i ştia nici măcar prenumele. Exista cineva în Paris despre care nu ştia nimic şi era totuşi minunat. Cu totul nesperat. Cineva la care se va putea gîndi în voie, zile în şir.

•

Roger stătea întins pe canapeaua din salon. Fuma încet, mort de oboseală. Stătuse toată ziua pe cheul de debarcare, supraveghind întoarcerea camioanelor. Ploaia

îl udase pînă la os și în plus, la prînz, fusese silit să se ducă pe șoseaua dinspre Lille să constate un accident la care pierdea mai bine de o sută de mii de franci. Paula strîngea masa.

— Ei și ce-ai făcut cu Thereza ? întrebă el.

— Care Thereza ?

— Doamna Van den Besh. Nu știu de ce, azi-dimineață, mi-am amintit cum o cheamă.

— Sa aranjat, spuse Paula. Mi-a dat mînă liberă să mă ocup de toate. Nu ți-am spus fiindcă ai avut atîtea plictiseli...

— Crezi că faptul că le-ai rezolvat pe ale tale m-ar fi amărît mai mult ?

— Nu, dar mă gîndeam că...

— Spune-mi, Paula, mă crezi foarte egoist ?

Se așezase pe divan și o fixa cu ochii lui albaștri ; avea un aer furios. Va trebui să-l calmeze, să-i explice că-i omul cel mai bun din lume — ceea ce într-un fel era adevărat — și că o face foarte fericită. Se așeză lîngă el.

— Nu ești egoist. Ești doar preocupat de treburile tale. Și e normal să vorbești de ele...

— Nu, voiam să spun, egoist față de tine. Mă găsești foarte egoist ?

Își dădu seama că, în ultimele douăzeci și patru de ore, se gîndise numai la asta. Probabil din clipa cînd, în ajun o lăsase în fața casei, tulburată. Paula șovăi. Roger nu-i pusese niciodată această întrebare, și poate că era momentul să-i vorbească. Dar se simțea bine dispusă, iar el avea un aer atît de obosit... Renunță.

— Nu, Roger. E adevărat că mă simt uneori cam singură, mai puțin tînără, mai puțin capabilă să te urmez. Dar sînt fericită.

— Ești fericită ?

— Da.

Roger se întinse din nou pe canapea. Paula spusese : „Sînt fericită", și această întrebare care-l neliniștise toată ziua nu-și mai avea rostul, putea să dispară. De altfel, nu aștepta decît asta.

— Știi, toate aceste mici povești care mi se întîmplă sînt... În sfîrșit, doar știi cîte parale fac...

— Da, da.

Îl privea cum stă cu ochii închiși ; îl găsea copilăros. Întins pe canapeaua asta, atît de solid, de greu și punînd întrebări puerile ca acest : „Ești fericită ?" Întinse mîna spre ea. Paula i-o luă și se așeză lîngă el. Roger ținea ochii închiși.

— Paula, îi spuse, Paula... fără tine, știi, Paula...

— Da.

Se aplecă și-l sărută pe obraz. Adormise. Fără să-și dea seama, își trase mîna din mîna ei, o ridică și și-o puse pe inimă. Paula deschise o carte.

O oră mai tîrziu se trezi, agitat, se uită la ceas și decretă că e momentul să se ducă să danseze și să bea ca să uite de blestematele de camioane. Paulei îi era somn, dar în fața unei dorințe de a lui Roger, nu mai rămînea nici un argument în picioare.

O duse într-un local nou, necunoscut. Un subsol din bulevardul Saint-Germain, decorat ca un scuar, cufundat în întuneric, și unde un picup inunda atmosfera cu ritmuri sud-americane.

— Să știi că nu pot ieși în fiecare seară, spuse Paula așezîndu-se la o masă. Mîine o să par de o sută de ani. Chiar azi-dimineață, cînd m-am sculat...

Abia atunci își aduse aminte de Simon. Îl uitase cu desăvîrșire. Se întoarse către Roger.

— Închipuiește-ți că azi-dimineață...

Dar tăcu. Simon era în fața ei.

— Bună seara, spuse el.

— Domnul Ferttet, domnul Van den Besh, spuse Paula.

— Vă căutam, spuse Simon. V-am găsit. Asta-i semn bun.

Şi fără să mai aştepte vreo invitaţie, se trînti pe un taburet lîngă ei. Roger îşi îndreptă umerii, nemulţumit.

— V-am căutat peste tot, continuă Simon. Începusem să mă întreb dacă nu cumva aţi fost un vis.

Avea ochii strălucitori. Pusese mîna pe braţul Paulei, care rămăsese uluită.

— N-ai găsit altă masă ? îl întrebă Roger.

— Sînteţi măritată ? o întrebă Simon. Nu-mi venea să cred.

— Mă plictiseşte, spuse Roger cu glas tare. Am să-l iau de aici.

Simon îl privi, apoi se sprijini cu coatele pe masă şi cu capul în mîini.

— Aveţi dreptate, domnule, vă rog să mă iertaţi. Am impresia că am cam băut. Dar azi-dimineaţă am descoperit că n-am făcut în viaţa mea nimic. Absolut nimic.

— Atunci fă ceva care să-mi fie agreabil, pleacă.

— Lasă-l, spuse Paula încet. E nenorocit. Cui nu i s-a întîmplat, măcar o dată, să bea puţin mai mult decît trebuie... E fiul... Therezei tale...

— Fiul ? spuse Roger înmărmurit. Asta-i culmea !

Se aplecă şi se uită la Simon care-şi pusese capul pe braţe.

— Trezeşte-te, spuse Roger. O să bem un pahar împreună şi ai să ne povesteşti nenorocirile dumitale. Mă duc să aduc pahare. Altfel aşteptăm o mie de ani.

Paula începuse să se amuze. Ideea unei conversaţii între Roger şi tînărul ăsta aiurit o distra. Simon ridicase capul şi se uita la Roger, care se strecura cu greu printre mese.

— Asta bărbat ! Aşa-i ? spuse Simon. Bărbat nu glumă. Am oroare de tipii ăştia solizi, virili, cu idei sănătoase, eu...

— Oamenii nu sînt niciodată atît de simpli cum par, spuse Paula cu răceală.

— Îl iubiţi ?

— Nu te priveşte.

O şuviţă de păr îi cădea în ochi, lumina lumînărilor îi alungea faţa, era superb. La masa de alături, două femei îl priveau în extaz.

— Vă rog să mă iertaţi, spuse Simon. De fapt, e amuzant : de azi-dimineaţă mă tot acuz mereu. Ştiţi probabil că sînt un necioplit.

Roger se întoarse cu trei pahare şi mormăi că toţi ajung aici la un moment dat. Simon dădu paharul pe gît şi păstră o tăcere prudentă. Stătea lîngă ei, fără să se mişte. Îi privea cum dansează, îi asculta cum vorbesc, fără să reacţioneze în nici un fel, încît, încetul cu încetul îl uitară. Numai uneori, cînd Paula se întorcea şi dădea cu ochii de el, stînd ca un copil cuminte, nu-şi putea ţine rîsul.

Cînd se ridicară să plece, se sculă şi el în picioare politicos, dar se prăbuşi. Hotărîră să-l ducă acasă. În maşina lui Roger, Simon dormea, şi capul lui se bălăbănea pe umărul Paulei. Avea părul mătăsos şi respira încet. Îi puse mîna pe frunte ca să-l împiedice să se lovească de geam, şi capul lui, lăsîndu-se în voie, deveni greu în mîna ei. În Avenue Kléber, Roger coborî, înconjură maşina şi deschise portiera.

— Ai grijă, şopti Paula.

Roger îi surprinse expresia, dar nu spuse nimic şi-l scoase pe Simon din maşină.

În seara aceea, cînd o conduse acasă, se urcă sus. Apoi o ţinu multă vreme strîns în braţe, împiedicînd-o să doarmă.

CAPITOLUL IV

Simon apăru a doua zi, la orele douăsprezece, în timp ce, îngenunchiată în vitrină, încerca să convingă croitorul că o pălărie așezată pe un bust de ghips nu e un lucru prea original. O privea de cinci minute, ascuns după un chioșc, simțind cum îi bate inima. Nu mai știa nici el dacă bate atît de tare pentru că o vede pe ea sau pentru că se ascunde. Îi plăcuse totdeauna să se ascundă. I se întîmpla de asemeni să se servească, în joacă, de mîna lui stîngă, ca și cum dreapta ar fi fost crispată pe un revolver sau acoperită de o eczemă și speria lumea în magazine. Era desigur un caz de domeniul psihanalizei, sau cel puțin așa pretindea maică-sa.

Privind-o pe Paula îngenunchiată în vitrină, simți că ar fi fost mai bine să nu o fi întîlnit niciodată, nici să nu o fi văzut așa prin oglindă. Nu s-ar fi lovit de refuzul probabil pe care avea să-l întîmpine pentru a doua oară. Ce i-o fi spus în ajun ? Se purtase ca un imbecil, se îmbătase ca un porc, vorbise de stările lui sufletești... Culmea indecenței ! Se trase îndărăt în dosul chioșcului gata să plece, apoi îi aruncă o ultimă privire. Deodată simți nevoia să treacă strada, să-i smulgă pălăria din mîini, o pălărie fioroasă cu ace lungi, s-o smulgă în același timp și pe ea din îndeletnicirea aceea, din viața care-i cerea să se scoale în zori ca să stea în genunchi într-o vitrină, sub privirile trecătorilor. Pietonii se opreau, o priveau curioși și fără îndoială că unii o doreau, așa cum era, în genunchi și cu brațele întinse către bustul de ghips. Simon simți că o dorește cumplit și trecu strada.

Și-o închipuia sătulă de aceste priviri, epuizată, întorcîndu-se spre el, ca spre o diversiune binevenită, dar ea se mulțumi să-i adreseze un mic zîmbet sec.

— Vrei să cumperi o pălărie pentru cineva ?

El se bîlbîi, iar patronul îl îmbrînci, nu fără oarecare cochetărie.

— O aşteptaţi pe Paula, scumpe domn ? Perfect. Dar vă rog să vă aşezaţi acolo şi să ne daţi voie să isprăvim.

— Nu mă aşteaptă pe mine, spuse Paula mutînd un sfeşnic din loc.

— Eu l-aş pune mai la stînga, spuse Simon, şi puţin mai în fund. E mai expresiv.

Îl privi o clipă, furioasă. Simon îi zîmbi. Juca alt rol acum. Era „tînărul care vine să-şi ia iubita dintr-un loc elegant". Un tînăr plin de gust. Şi admiraţia croitorului pederast, cu toate că nu-l impresiona cîtuşi de puţin, era, sau avea să devină, un subiect de glume între el şi Paula.

— Are dreptate, spuse patronul. E mult mai evocator.

— Şi ce anume evocă ? întrebă Paula cu răceală.

— Nimic. Absolut nimic.

Şi se porni pe rîs de unul singur, un rîs atît de comunicativ, încît Paula întoarse capul să nu rîdă şi ea. Croitorul, jignit, se depărtă de ei. Cînd Paula se dădu cîţiva paşi înapoi să vadă mai bine vitrina, se lovi de umărul lui Simon, care se apropiase şi care o opri pe estradă, apucîndu-o de braţ.

— Uitaţi-vă, e soare ! spuse el cu o voce visătoare.

Prin geamul inundat de apă, soarele te pătrundea cu acea căldură neaşteptată, plină de remuşcări, pe care o întîlneşti uneori toamna. Paula se simţi năpădită de această căldură.

— Da, spuse, e soare !

Rămaseră o clipă nemişcaţi : Paula, pe estradă, mai înaltă decît Simon, întorcîndu-i spatele şi totuşi, sprijinindu-se de el. Apoi, după o clipă se depărtă.

— Ar trebui să te duci să te culci.

— Mi-e foame, spuse Simon.

— Atunci du-te și mănîncă.

— Nu vreți să luați masa cu mine ?

Paula șovăi. Roger îi telefonase că va fi probabil reținut. Se gîndise să mănînce un sandviș la expresul din față, apoi să facă niște cumpărături. Dar apariția subtilă a soarelui transformase pardoseala cafenelelor și culoarele magazinelor universale în ceva odios. Îi era dor de iarbă, chiar dacă iarba era îngălbenită de toamnă.

— Mi-e dor de iarbă, spuse.

— Atunci să mergem. Sînt cu rabla afară. Într-o clipă sîntem la țară.

Paula schiță un gest de apărare. Să se ducă la țară cu tinerelul ăsta necunoscut și poate plicticos ! Două ore de „tête-à-tête"...

— Sau la Bois de Boulogne, adăugă el, vrînd s-o liniștească. Dacă vă plictisiți, puteți telefona după un taxi...

— Te gîndești la toate.

— Mărturisesc că mi-a cam fost rușine cînd m-am trezit. Venisem să-mi cer scuze.

— Lucrurile astea se întîmplă oricui, spuse Paula cu blîndețe.

Își puse haina. Se îmbrăca foarte bine. Simon deschise portiera mașinii, și Paula se așeză fără să-și aducă aminte cînd anume acceptase acest dejun absurd. Urcîndu-se în mașină, își agăță ciorapul și suspină cu ciudă.

— Îmi închipui că flirturile dumitale trebuie să umble în pantaloni...

— Nu mai am, spuse el.

— Flirturi ?

— Da.

— Cum se face ?

— Nu știu.

Avea chef să-şi bată joc de el. O înveselea acest amestec de timiditate şi de îndrăzneală, de umor şi seriozitate — o seriozitate aproape ridicolă uneori. Simon spusese „Nu ştiu“ în şoaptă şi cu un aer misterios. Paula dădu din cap.

— Încearcă să-ţi aminteşti... Cînd a început să se manifeste această indiferenţă generală ?

— E mai curînd vina mea. Aveam o fată drăguţă, dar prea romanţioasă. Semăna cu imaginea pe care şi-o fac despre tineret oamenii la patruzeci de ani.

Paula simţi aluzia.

— Şi care-i imaginea pe care ţi-o faci despre tineret la patruzeci de ani ?

— Păi... Avea un aer sinistru, conducea maşina cu dinţii strînşi şi cu maximum de viteză, fuma de cum se trezea din somn... şi îmi spunea că amorul nu e decît contactul a două epiderme.

Paula începu să rîdă.

— Ei şi atunci ?

— Asta n-a împiedicat-o să plîngă cînd am plecat. Dar nu mi-a făcut nici o plăcere, spuse el repede. Am oroare de aşa ceva.

La Bois de Boulogne, aerul mirosea a iarbă umedă, a pădure care putrezeşte, a drumuri de toamnă. Simon opri în faţa unui mic restaurant şi înconjură cît ai clipi maşina ca să deschidă portiera. Paula făcu un mare efort încordîndu-şi muşchii ca să coboare graţios. Se simţea în plină escapadă.

Simon comandă imediat un cocteil şi Paula îl privi cu severitate.

— După noaptea trecută, ar trebui să bei numai apă.

— Mă simt foarte bine. Şi pe urmă, am nevoie de curaj. Va trebui să fac toate eforturile să nu vă plictisiţi prea tare. Aşa că încerc să capăt puteri.

Restaurantul era aproape gol și chelnerul morocănos. Simon tăcea. Continuă să tacă și după ce făcu comanda. Dar Paula nu avea de loc de gînd să se plictisească. Simțea că e o tăcere voită și că, pentru acest dejun, Simon întocmise un plan precis de conversație. Era probabil plin de idei viclene, ca un pisoi.

— E mult mai evocator, se fandosi el deodată, imitîndu-l pe patronul casei de mode, și Paula, luată prin surprindere, izbucni în rîs.

— Imiți întotdeauna așa de bine ?

— Oarecum. Din păcate nu prea cunoaștem aceiași oameni. Dacă aș imita-o pe mama, ați spune că sînt un ticălos. Și totuși : „Nu credeți că un pic de saten acolo, puțin la dreapta ar crea o atmosferă mai intimă ?"

— Ești necuviincios dar o nimerești.

— Cît despre amicul dumneavoastră de aseară, nu l-am văzut destul de bine. De altfel, trebuie să fie inimitabil.

După o clipă de tăcere, Paula zîmbi.

— Este.

— Iar eu nu sînt decît o copie ștearsă a unei duzini de tineri prea răsfățați, vîrîți în profesiuni libere datorită părinților și care se ocupă ca să pară ocupați. Pentru dumneavoastră e un schimb neavantajos. Vreau să spun, pentru dejunul de azi.

Tonul lui agresiv o trezi.

— Roger era ocupat. Altfel n-aș fi aici.

— Știu, spuse Simon cu un accent de tristețe dezarmantă.

În restul timpului vorbiră fiecare de ocupațiile lui. Simon mimă întreg procesul unei crime pasionale. La un moment dat se ridică în plină pledoarie și, arătînd cu degetul spre Paula care rîdea în hohote, spuse :

— Iar pe dumneata te acuz că nu ți-ai făcut datoria de ființă omenească. În numele acestui mort te acuz că

ai lăsat să treacă dragostea pe lîngă dumneata, că ţi-ai neglijat datoria de a fi fericită, că ai trăit din surogate, subterfugii şi resemnări. Ar trebui să fii condamnată la moarte, vei fi condamnată la singurătate.

Se opri şi-şi goli paharul de vin dintr-o înghiţitură. Paula nici nu clipea.

— Condamnare groaznică, spuse ea rîzînd.

— Cea mai groaznică. Nu cred că există nimic mai îngrozitor sau mai inevitabil pe lume. Nimic care să mă sperie mai rău. Şi cred că pe oricine. Numai că nimeni n-o recunoaşte. Mie însă îmi vine uneori să urlu : „Mi-e frică, mi-e frică, iubeşte-mă !"

— Şi mie, spuse Paula aproape fără să vrea.

Într-o clipă văzu peretele din faţa patului din dormitorul ei, perdelele trase, tabloul demodat, scrinul mic din stînga, văzu imaginea pe care o privea în fiecare zi, dimineaţa şi seara, şi pe care probabil că o va privi şi peste zece ani. Mai singură chiar decît acum. Roger ! Ce făcea Roger ? Nu avea dreptul — nimeni nu avea dreptul — s-o condamne să îmbătrînească în felul ăsta. Nimeni. Nici chiar ea însăşi.

— Probabil că mă consideraţi şi mai ridicol, şi mai plîngăreţ decît aseară, spuse Simon încet. Sau poate vă închipuiţi că e o comedie cu care vreau să vă înduioşez.

Era în faţa ei, cu ochii lui verzi puţin tulburi şi obrazul atît de neted, atît de deschis, încît Paula se abţinu cu greu să nu-l atingă cu mîna.

— Nu, nu, spuse ea, mă gîndeam... mă gîndeam că eşti puţin prea tînăr şi sigur prea iubit ca să-ţi pui asemenea probleme.

— Numai că trebuie să fii doi, spuse el. Hai să facem cîţiva paşi pe afară. E o vreme minunată.

Ieşiră. Simon o luă de braţ şi făcură cîţiva paşi în tăcere. Toamna umplea sufletul Paulei de o mare duioşie. Frunzele umede, ruginite, călcate în picioare, agăţate

unele de altele, se amestecau încet cu pămîntul. Paula simţea un fel de afecţiune pentru această siluetă tăcută care o ţinea de braţ. Necunoscutul acesta devenea pentru cîteva clipe un tovarăş cu care te plimbi pe o alee pustie, într-un sfîrşit de an. Avusese întotdeauna un sentiment de duioşie faţă de tovarăşii ei, fie că fuseseră de plimbare sau de viaţă. Simţise un fel de recunoştinţă că sînt mai mari ca ea, diferiţi şi în acelaşi timp foarte apropiaţi. Revăzu figura lui Marc, soţul ei, pe care-l părăsise împreună cu viaţa uşoară, apoi figura altuia care o iubise mult. Şi, în sfîrşit, figura lui Roger, singura pe care memoria i-o proiecta vie, schimbîndu-şi expresia. Trei tovarăşi în viaţa unei femei, trei tovarăşi buni. Nu era oare imens ?

— Sînteţi tristă ? întrebă Simon.

Se întoarse către el şi zîmbi fără să-i răspundă. Îşi continuară plimbarea.

— Aş dori, spuse Simon cu o voce înăbuşită, aş dori să... Nu vă cunosc, dar aş dori să cred că sînteţi fericită. Am, hm... am pentru dumneavoastră un sentiment de admiraţie.

Dar Paula nu-l mai asculta. Era tîrziu. Poate că Roger îi telefonase să ia cafeaua împreună. Şi n-o găsise. Îi spusese că sîmbătă vrea s-o ia să petreacă week-end-ul la ţară. O să poată oare scăpa de la birou mai devreme ? Şi Roger o să mai aibă oare chef să plece ? Sau era una din promisiunile pe care amorul şi noaptea i le smulgeau atunci cînd (Paula o ştia prea bine) Roger nu mai concepea viaţa fără ea şi dragostea lor i se părea atît de evidentă încît nu se mai împotrivea la nimic. Dar de îndată ce ieşea pe uşă, îndată ce respira pe trotuar mirosul violent al independenţei, înceta să mai fie al ei.

La întoarcere, Paula vorbi puţin. Îi mulţumi lui Simon pentru masă şi-i spuse că va fi încîntată dacă-i va telefona într-una din zilele următoare. Simon, nemişcat, o urmări cu privirea. Se simţea foarte obosit, stîngaci.

CAPITOLUL V

Era într-adevăr o surpriză plăcută. Roger se întoarse către masa de noapte să caute o ţigară. Fata de lîngă el începu să rîdă.

— Bărbaţii fumează întotdeauna după !

Nu era o observaţie prea originală. Roger îi întinse pachetul, dar ea refuză ţigara, dînd din cap.

— Pot să-ţi pun o întrebare, Maisy ? Ce ţi-a venit astă seară ? De două luni de cînd ne cunoaştem nu te dezlipeşti de acest domn Cherel...

— Domnul Cherel mi-e de folos în carieră. Dar am avut chef să mă distrez puţin. Înţelegi ?

Roger se gîndi în treacăt că Maisy aparţine tipului de femeie care te tutuieşte automat de îndată ce se află culcată. Începu să rîdă.

— Bine, dar de ce m-ai ales tocmai pe mine ? Erau o grămadă de tineri reuşiţi la cocteil ?

— Ştii, tinerii ăştia tot vorbesc, şi tot vorbesc. Pe cînd tu, cel puţin ai aerul că-ţi place amorul. Şi îţi jur că e un lucru din ce în ce mai rar. Femeile îşi dau seama de asta. Nu-mi spune că nu eşti obişnuit să faci cuceriri...

— Nu atît de repede, spuse Roger rîzînd.

Era frumoasă. Şi capul ăsta de pasăre era sigur plin de idei despre viaţă, despre bărbaţi, despre femei. Dacă ar insista puţin, Maisy i-ar explica totul — viaţa, omenirea, tot. Şi lui asta i-ar fi plăcut foarte mult. Ca de fiecare dată, se simţea detaşat, înduioşat şi speriat de ideea că trupurile astea frumoase, atît de diferite unele de altele şi pe care era atît de bucuros să le descopere, circulau pe stradă

prin viaţă, conduse de nişte minţi nesigure şi mărginite. O mîngîie pe păr.

— Tu trebuie să fii un tandru, îi spuse Maisy. Brutele astea solide ca tine sînt întotdeauna tandre.

— Sigur, făcu el cu gîndul aiurea.

— N-am nici un chef să te las, continuă ea. Dacă ai şti ce plicticos e Cherel.

— N-am să ştiu niciodată.

— Roger, ce-ar fi să plecăm undeva, două zile, sîmbătă şi duminică. Vrei ? Am sta toată ziua într-o cameră mare, la ţară, fără să ne urnim.

O privea. Se ridicase într-un cot. Se uita la o vînă care i se zbătea pe gît, iar Maisy îl privea cu aceeaşi expresie ca la faimosul cocteil. Îi zîmbi.

— Spune da. Imediat. Auzi...

— Imediat, repetă Roger, trăgînd-o spre el.

Îl muşcă de umăr, chicotind, şi Roger se gîndi o clipă că şi amorul se poate face în mod neinteligent.

•

— Păcat spuse Paula. În sfîrşit, îţi doresc succes şi nu goni prea tare. Te sărut.

Lăsă receptorul jos. S-a zis cu week-end-ul. Roger îi explicase că trebuie să se ducă la Lille, unde avea ceva de vorbit cu asociatul lui de acolo. Era poate adevărat. Presupunea întotdeauna că-i adevărat. Se gîndi la hanul unde se duceau de obicei împreună, la focul care ardea peste tot, la camera care mirosea puţin a naftalină, se gîndea la ce ar fi putut să fie aceste două zile, la plimbările cu Roger, la discuţiile cu Roger, seara, şi la dimineţile în care s-ar fi trezit unul lîngă altul, la tot timpul pe care l-ar fi avut la dispoziţie : o zi întreagă, caldă şi moale ca o plajă. Se întoarse către telefon. Ar putea să

ia masa cu o prietenă sau să joace bridge, seara la... Dar nu avea chef de nimic. Îi era frică să stea două zile singură. Îi era groază de duminicile acelea de femeie singură : cărţi citite în pat, cît mai tîrziu, înghesuiala unui cinematograf ticsit, poate un cocteil sau o masă cu careva, şi, în sfîrşit, la întoarcere, patul nefăcut şi impresia că nu trăise toată ziua nici, măcar o clipă. Roger îi spusese că va telefona a doua zi. Avusese vocea lui tandră. Va aştepta telefonul înainte să iasă. Oricum avea să aşeze nişte lucruri prin casă, ocupaţii tipice pe care i le recomanda totdeauna maică-sa : acele o mie de lucruri mărunte din viaţa unei femei şi pentru care avea un vag dezgust. Ca şi cum timpul ar fi fost o dihanie informă care trebuia supusă. Dar acum, aproape că-i părea rău că aceste lucruri n-o interesează. Poate că există într-adevăr o clipă în care nu mai trebuie să înfrunţi viaţa, ci să te aperi de ea ca de o bătrînă prietenă indiscretă. Oare ajunsese deja acolo ? I se păru că aude în spatele ei un oftat prelung, un cor imens care îngîna „deja".

În aceeaşi sîmbătă, la ora două, se hotărî să-i telefoneze doamnei Van den Besh. Dacă, printr-o minune, nu e la Deauville, poate că vrea să lucreze după-masă cu ea. Era singurul lucru care o ispitea. „Ca pe unii bărbaţi care se duc duminica la birou ca să scape de familie." Doamna Van den Besh avea o uşoară criză de ficat şi se plictisea vădit, aşa că primi propunerea cu entuziasm. Paula o porni deci spre Avenue Kléber, înarmată cu tot soiul de eşantioane. O găsi pe doamna Van den Besh, într-un capot înflorat, uşor congestionată şi ţinînd în mînă un pahar de Evian. Paula se gîndi o clipă că tatăl lui Simon trebuie să fi fost foarte frumos ca să compenseze vulgaritatea chipului acestei femei.

— Ce mai face fiul dumneavoastră ? Ştiaţi că s-a întîlnit cu noi acum cîteva seri ?

Nu adăugă că luase masa cu el în ajun, şi se miră singură de această reticenţă. Doamna Van den Besh luă o expresie de martiră.

— De unde să ştiu ! Nu vorbeşte niciodată cu mine. Nu-mi spune nimic în afară de problemele lui băneşti. Şi în plus, bea. De altfel şi taică-su bea.

— N-are aerul unui alcoolic înveterat, zîmbi Paula.

Îşi amintea de obrazul lui neted şi de tenul lui de englez bine hrănit.

— Nu-i aşa că-i frumos ?

Doamna Van den Besh se entuziasma, scotea albume cu fotografiile lui Simon copil, Simon cu un căluţ şi cu bucle de-a lungul obrajilor, Simon şcolar zăpăcit etc. Existau probabil mii de fotografii de-ale lui şi, în sinea ei, Paula îl admiră că nu devenise nici odios, nici pederast.

— Din păcate, există întotdeauna un moment în care copiii se depărtează de părinţi, oftă mama cu tristeţe.

Apoi redeveni imediat femeia puţin cam uşoară din trecut.

— Trebuie să recunosc că nu-i lipsesc ocaziile...

— Bineînţeles, spuse Paula politicoasă. Nu vreţi să vă uitaţi la stofele astea, doamnă ? Sînt unele care...

— Te rog să-mi spui Thereza.

Devenea prietenoasă. Comandă ceai. Punea întrebări. Şi Paula se gîndea că Roger se culcase cu ea cu douăzeci de ani în urmă şi încerca în zadar să regăsească o urmă de farmec în această figură greoaie. În acelaşi timp făcea eforturi desperate să menţină conversaţia pe un teren profesional, dar vedea că Thereza alunecă fatal pe panta confidentelor feminine. Întotdeauna se întîmplase aşa. Avea în expresia ei ceva echilibrat, ceva demn, care încuraja cel mai nestăvilit potop de cuvinte.

— Eşti foarte probabil mai tînără ca mine, începu doamna Van den Besh, şi Paula nu se putu împiedica să

nu zîmbească la acest „probabil", dar știi ce înrîurire poate avea mediul...

Paula nu mai asculta. Femeia asta îi amintea de cineva. În cele din urmă realiză că seamănă pur și simplu cu imitația pe care o făcuse Simon în ajun și se gîndi că băiatul trebuie să aibă oarecare intuiție și o anumită doză de cruzime, pe care timiditatea o ascundea. Ce-i spusese el oare ? A, da. „Te acuz că ai lăsat să treacă dragostea pe lîngă dumneata. Că ai trăit din subterfugii și resemnări. Te condamn la singurătate". Se gîndise oare la ea ? Ghicise oare ce e cu viața ei ? O făcuse înadins ? La gîndul ăsta simți că se înfurie.

Nu mai asculta interminabila vorbărie a persoanei de lîngă ea, și intrarea lui Simon o făcu să tresară. El se opri brusc și se strîmbă puțin, căutînd să-și ascundă bucuria că o vede, și ea se simți mișcată.

— Am venit la timp să vă ajut.

— Din păcate, trebuie să plec !

Avea chef să plece repede, să dispară, să scape de privirea mamei și a băiatului, să se ascundă în sfîrșit la ea acasă cu o carte în mînă. La ora asta ar fi trebuit să fie pe drum cu Roger, aprinzînd și stingînd radioul, rîzînd împreună sau speriindu-se cînd îl apuca vreo furie oarbă de automobilist, care-i făcea uneori să vadă moartea cu ochii. Se ridică încet.

— Vă conduc, spuse Simon.

La ușă, se întoarse către el și-l privi, prima dată, de cînd intrase. Arăta rău și Paula nu se putu împiedica să nu i-o spună.

— Din pricina vremii ! răspunse Simon. Îmi dați voie să vă conduc pînă jos ?

Paula ridică din umeri și porniră pe scară. Simon o urma în tăcere. La ultimul etaj se opri. Ea, nemaiauzindu-i pașii, se întoarse automat. Simon stătea sprijinit de rampă.

— Te întorci sus ?

Lumina se stinsese şi scara monumentală rămăsese în întuneric, cu excepţia unei lumini slabe care venea de la o fereastră. Paula căută comutatorul din ochi.

— E în spatele dumneavoastră, spuse Simon şi coborî ultima treaptă venind spre ea.

„O să se repeadă la mine", se gîndi Paula plictisită.

Simon îşi trecu braţul de partea stîngă a capului ei, aprinse lumina şi puse braţul drept de partea cealaltă, silind-o să rămînă nemişcată.

— Lasă-mă să trec, spuse Paula cu o voce calmă.

Simon nu răspunse, dar se aplecă şi puse cu grijă capul pe umărul ei. Paula îi auzea bătăile puternice ale inimii şi deodată se simţi tulburată.

— Lasă-mă, Simon... Mă plictiseşti...

Dar el nu se mişca. Îi şopti doar de două ori numele : „Paula, Paula". Peste umărul lui, Paula vedea scara atît de tristă, atît de apăsătoare, solemnă şi tăcută.

— Dragul meu Simon, spuse ea tot în şoaptă, lasă-mă să trec.

Simon se dădu la o parte şi Paula îi zîmbi o clipă înainte de a pleca.

CAPITOLUL VI

Cînd se trezi duminică dimineaţa, găsi un bilet băgat sub uşă. Era ceea ce se numea altădată în mod poetic „un bleu" şi pe care Paula îl găsi poetic pentru că soarele, reapărut pe cerul pur de noiembrie, umplea camera cu umbre şi lumini calde. „La ora şase e un concert foarte bun la sala Pleyel, scria Simon. Vă place Brahms ? Vă rog să mă iertaţi pentru gestul de ieri !"

Paula zîmbi. Zîmbi din cauza întrebării : „Vă place Brahms ?" Era genul de întrebare pe care i-o puneau bă-

ieţii cînd avea şaptesprezece ani. Probabil că i-o puseseră şi alţii mai tîrziu, dar fără să mai aştepte vreun răspuns. În mediul în care trăia, şi perioada asta a vieţii, cine mai asculta ce i se spune ? Şi, de altfel, îi plăcea oare Brahms ?

Deschise picupul, căută printre discuri şi găsi, pe spatele unei uverturi de Wagner pe care o ştia pe dinafară, un concert de Brahms, pe care nu-l ascultase niciodată. Lui Roger îi plăcea Wagner. Spunea : „E frumos, face zgomot, asta da, e muzică !" Puse discul cu concertul de Brahms la picup, îl ascultă, găsi începutul romantic, şi uită să-l asculte pînă la capăt. Abia cînd se opri muzica, îşi dădu seama că nu-l ascultase şi-i păru rău. În ultima vreme, îi trebuiau cîte şase zile ca să citească o carte, nu regăsea pagina, uita de muzică. Interesul ei nu se mai concentra decît asupra eşantioanelor de materiale şi asupra unui bărbat veşnic absent. Se pierdea, îşi pierdea propria urmă, şi nu se mai regăsea niciodată. „Vă place Brahms ?"... Trecu o clipă prin faţa ferestrei deschise. Soarele o lovi în ochi şi se opri ameţită. Întrebarea asta scurtă „Vă place Brahms ?", i se păru deodată revelaţia unei imense uitări : tot ce uitase, toate întrebările pe care se ferise într-adins să şi le pună. „Vă place Brahms ?" Îi mai plăcea oare altceva decît propria ei persoană şi propria ei existenţă ? Spunea bineînţeles că-i place Stendhal, ştia că-i place. Ăsta era cuvîntul. Ştia. Poate, chiar ştia, pur şi simplu, că-i place Roger. Erau nişte bunuri cîştigate. Nişte bune puncte de reper. Simţi nevoia să stea de vorbă cu cineva, aşa cum i se întîmpla să dorească la douăzeci de ani.

Îi telefonă lui Simon. Nu ştia încă ce-o să-i spună. O să-i spună probabil : „Nu ştiu dacă-mi place Brahms, nu cred." Nu ştia dacă se va duce la concert. Depinde de ce-i va spune. Simon, de vocea lui. Şovăia şi-i plăcea această şovăială. Dar Simon nu era acasă. Plecase să ia masa undeva la ţară. Avea să treacă să se schimbe la ora cinci.

Paula puse receptorul jos. Între timp, se hotărîse să meargă la concert. Îşi spunea : „Nu mă duc să mă întîlnesc cu Simon. Mă duc să regăsesc muzica. Şi poate că mă voi duce la concert în fiecare duminică, dacă atmosfera e suportabilă după-masă. E o ocupaţie potrivită pentru o femeie singură.“ Şi în acelaşi timp regreta că e duminică şi că nu se poate duce îndată să cumpere nişte discuri cu muzică de Mozart, care-i plăcea, şi cîteva discuri cu muzică de Brahms. Se temea doar că la concert, Simon o va ţine de mînă. Îi era cu atît mai teamă cu cît se aştepta la asta, şi confirmarea aşteptărilor ei imaginare îi producea întotdeauna o enormă plictiseală. Asta era încă un motiv pentru care-l iubea pe Roger. Reacţiona întotdeauna altfel decît se aştepta ea, puţin alături în toate situaţiile.

La ora şase, în sala Pleyel, se găsi prinsă într-o învălmăşeală atît de mare, încît fu cît pe-aci să nu-l vadă pe Simon, care-i întinse biletul fără să scoată o vorbă, şi urcară scările în grabă într-o mare zăpăceală şi dezordine a plasatoarelor. Sala era imensă şi întunecoasă, orchestra îşi acorda instrumentele, scoţînd în prealabil nişte sunete deosebit de discordante, ca şi cum ar fi vrut ca publicul să aprecieze apoi şi mai mult miracolul armoniei muzicale. Paula se întoarse către vecinul ei.

— Nu ştiam dacă-mi place Brahms.

— Eu nu ştiam dacă o să veniţi, spuse Simon. Vă jur că-mi e perfect indiferent dacă vă place Brahms sau nu.

— Cum a fost la ţară ?

Simon îi aruncă o privire uimită.

— Ţi-am telefonat, spuse Paula, ca să-ţi spun... că accept să vin.

— Mă temean atît de tare să nu telefonaţi ca să-mi spuneţi contrariul, sau să nu telefonaţi deloc, încît am plecat, spuse Simon.

— Cîmpul era frumos ? Pe unde-ai fost ?

Simţea o plăcere amară gîndindu-se cum trebuie să arate dealul de la Houdan în lumina serii. I-ar fi plăcut ca Simon să-i vorbească despre asta. La această oră s-ar fi oprit la Septeuil cu Roger, s-ar fi plimbat sub copacii ruginii, pe acelaşi drum ca de obicei...

— Am fost prin mai multe locuri, spuse Simon, nu m-am uitat la nume. De altfel, începe concertul.

Publicul aplauda ; dirijorul salută, ridică bagheta şi cei doi se lăsară mai adînc în fotoliile lor, o dată cu alte două mii de persoane. Simon avea impresia că recunoaşte concertul, care era puţin cam patetic, uneori puţin prea patetic. Simţea cotul Paulei lîngă al lui şi ori de cîte ori se avînta orchestra, se avînta şi el cu ea. Numai că îndată ce încetinea, devenea conştient de tusea vecinilor, de forma pe care o avea craniul unui cetăţean, cu două rînduri mai în faţă şi mai ales de faptul că el, Simon, era furios. La un han de lîngă Houdan îl întîlnise pe Roger cu o fată. Roger se ridicase, îl salutase, dar nu-i prezentase fata.

— Am impresia că ne întîlnim mereu.

Simon, mirat, tăcuse. Privirea lui Roger îi ameninţa, îi poruncea să treacă sub tăcere întîlnirea. Dar nu era, slavă domnului, o privire complice, ca de la chefliu la chefliu. Era o privire furioasă. Simon nu-i răspunsese nimic. Nu se temea de Roger, se temea doar c-o va face să sufere pe Paula. Şi îşi jura că acestei femei nu i se va întîmpla niciodată nimic rău din pricina lui. Simţea pentru prima dată nevoia să stea de-a curmezişul între o fiinţă şi propria ei nefericire. El, care se plictisea atît de repede de femeile cu care trăia, de femeile care-l speriau chiar cu confidenţele şi secretele lor, cu pretenţia de a-l face să joace cu orice preţ rolul de mascul protector. Simon, care era atît de obişnuit să dispară, simţea nevoia să întoarcă privirea în altă parte şi să aştepte. Dar ce să aştepte ? Ca femeia asta să priceapă că iubeşte un bădăran fără importanţă, era mai greu ca orice pe lume. Probabil că e tristă,

că se frămîntă din pricina lui Roger şi poate încearcă să descopere în atitudinea lui o fisură. O vioară se ridică deasupra orchestrei, înecată, deznădăjduită, scoţînd o notă sfîşietoare. şi căzu imediat în valul melodios, contopindu-se cu celelalte. Simon fu pe punctul să se întoarcă, s-o ia pe Paula în braţe şi s-o sărute. Da, s-o sărute... Îşi închipuia că se pleacă asupra ei, că gura lui îi atinge buzele şi braţele îi înconjoară gîtul. Închise ochii. Văzîndu-i expresia, Paula se gîndi că trebuie să fie într-adevăr un meloman. Dar în clipa următoare, o mînă tremurîndă o căuta pe a ei ; şi-o retrase enervată.

După concert, o duse să ia un cocteil, ceea ce însemna de fapt o oranjadă pentru ea şi două pahare de dry pentru el. Paula începu să se întrebe dacă temerile doamnei Van den Besh nu erau cumva justificate. Simon gesticula cu ochi strălucitori, vorbindu-i despre muzică. Paula îl asculta cu gîndul aiurea. Poate că Roger reuşise să plece la timp din Lille ca să poată fi înapoi pentru masa de seară. Şi pe urmă, lumea începuse să se uite la ei. Simon era cam prea frumos sau pur şi simplu prea tînăr şi ea nu destul de tînără, fie şi numai pentru a-l însoţi.

— Nu mă ascultaţi ?

— Ba da, spuse ea, dar ar trebui să plecăm. Aştept un telefon acasă şi pe urmă, aici lumea se uită prea mult la noi.

— Trebuie să fiţi obişnuită, spuse Simon cu admiraţie.

Ginul şi muzica îl făcuseră să se simtă definitiv îndrăgostit. Paula începu să rîdă. Era uneori înduioşător.

— Te rog să faci plata, Simon.

El o făcu, dar părînd că-şi calcă atît de tare pe inimă încît Paula îl privi cu atenţie, probabil pentru prima dată în după-amiaza aceea. Poate că se îndrăgostea pe nesimţite de ea. Poate că jocul lui inocent se întorcea tot împotriva lui. Dar îl credea mai curînd nesăţios de cuceriri. Sau poate că era mai simplu, mai sensibil şi mai puţin

vanitos. Ce ciudat că tocmai fizicul îl deservește, față de ea. Îl găsea prea frumos. Prea frumos ca să fie autentic.

Și dacă era așa, nu făcea bine că ieșea cu el. Trebuia să renunțe. Simon chemase chelnerul, învîrtindu-și paharul în mîini, fără să scoată o vorbă. Tăcuse brusc. Paula își puse mîna pe mîna lui.

— Nu fi supărat pe mine, Simon. Mă cam grăbesc. Probabil că Roger mă așteaptă.

Simon o întrebase în acea primă seară la „Régine" : „Îl iubești ?" Oare ce-i răspunsese ? Nu-și mai amintea. În orice caz trebuie să-l facă să înțeleagă care e situația.

— A, da, spuse el. Roger, bărbatul, omul strălucitor...

Paula îl opri :

— Îl iubesc, spuse.

Și simți că roșește. Îi făcea impresia că avusese o voce teatrală.

— Și el ?

— Și el.

— Evident. Totul e cît se poate de bine și de frumos.

— Nu face pe scepticul, spuse Paula încet. Nu e de vîrsta dumitale. La vîrsta asta ar trebui să fii mai încrezător.

Simon o apucă de umeri și o zgîlțîi.

— Să nu vă bateți joc de mine, să nu-mi vorbiți așa.

„Prea uit mereu că e un bărbat în toată firea", se gîndi Paula, încercînd să scape din mîna lui. „În clipa asta are înfățișarea unui bărbat, un bărbat umilit. E adevărat, nu are cincisprezece ani, are douăzeci și cinci."

— Nu-mi bat joc de dumneata, ci de atitudinea dumitale, spuse ea încet. Joci teatru.

— E adevărat că joc teatru, spuse. În fața dumneavoastră am jucat rolul tînărului avocat strălucitor, al îndrăgostitului sfios, al copilului răsfățat, și Dumnezeu mai știe ce alte roluri. Dar de cînd vă cunosc, toate rolurile sînt pentru dumneavoastră. Nu credeți că asta înseamnă să iubești ?

— E în orice caz o destul de bună definiție a iubirii ! spuse Paula zîmbind.

Tăcură cîteva clipe, stingheriți.

— Mi-ar plăcea să joc rolul amantului pasionat.

— Ți-am mai spus că-l iubesc pe Roger.

— Și eu o iubesc pe mama, pe bătrîna mea doică, mașina...

— Nu văd legătura... îl întrerupse Paula.

Avea chef să plece. Ce-ar fi putut să înțeleagă acest tînăr carnivor din povestea ei ? Din povestea lor ! Din cei cinci ani în care se amestecaseră plăcerile și îndoiala, căldura și suferința ? Nimeni n-ar putea s-o despartă de Roger. Se simți atît de recunoscătoare pentru certitudinea pe care i-o dădea, atît de plină de afecțiune pentru el, încît se sprijini de masă.

— Da, îl iubiți pe Roger, dar sînteți singură, spuse Simon, sînteți singură duminica. Mîncați singură și probabil, adesea... dormiți singură. Eu v-aș ține strîns în brațe toată noaptea, și v-aș săruta în somn. Eu mai pot să iubesc. El nu. Și știți bine că-i așa.

— N-ai dreptul... spune Paula ridicîndu-se în picioare.

— Am dreptul să vorbesc. Am dreptul să mă îndrăgostesc și să vă iau de la el dacă pot.

Dar Paula plecase. Simon se ridică, apoi se așeză din nou cu capul în mîini. „Trebuie să fie a mea, trebuie... Altfel voi suferi !"

CAPITOLUL VII

Week-end-ul fusese foarte plăcut. Maisy recunoscuse, răsfățîndu-se, că o cheamă pur și simplu Marcelle, prenume incompatibil, pentru motive evidente, cu vocația ei de viitoare stea. Această Maisy, așadar, se ținuse de cuvînt.

Odată culcată, nu se mai sculase, contrar anumitor ființe, pe care le cunoștea Roger și pentru care ora cocteilului, a dejunului, a ceaiului, a mesei de seară etc... erau tot atîtea pretexte ca să-și schimbe toaletele. Petrecuseră două zile fără să iasă din cameră, cu o singură excepție, cînd, bineînțeles, picaseră peste tînărul acela prea frumușel fiul scumpei Thereza. E adevărat că băiatul nu prea avea cum s-o întîlnească pe Paula, dar Roger rămăsese totuși puțin îngrijorat. Pretextul cu Lille era cam cusut cu ață albă, nu fiindcă ar fi avut scrupule că o înșeală sau că o minte pe Paula, dar pentru că nu voia ca infidelitățile lui să fie localizate în timp sau în spațiu. „L-am văzut pe prietenul dumitale din seara trecută luînd masa duminică la Houdan." Și-o închipuia pe Paula încasînd fraza fără să spună nimic, întorcînd doar privirea o clipă. Paula suferind... Era o imagine veche acum și la care refuzase de atîtea ori să se gîndească, încît îi era rușine. Îi era rușine și de plăcerea pe care o va resimți puțin mai tîrziu, cînd se va duce s-o vadă, după ce o va lăsa pe Maisy-Marcelle acasă. Dar Paula nu va ști nimic din toate astea. Se odihnise probabil aceste două zile fără el, el care o silea mult prea des să iasă seara. Probabil că jucase bridge cu niște prieteni, se ocupase de casă, citise cartea aceea nouă... Și deodată, se întrebă de ce caută cu atîta ardoare să-și imagineze cum își petrece Paula timpul, duminica.

— Conduci foarte bine, spuse vocea de lîngă el.

Tresări și o privi pe Maisy.

— Găsești ?

— Da. De altfel toate le faci tu bine, continuă ea, întinzîndu-se cu voluptate pe banchetă.

Și Roger simți nevoia să-i spună să uite : să uite o clipă de micul ei trup și de dorințele ei satisfăcute. Maisy scoase un rîs languros sau care avea intenția să fie astfel și luîndu-i mîna, o puse pe coapsa ei. Roger o simți dură și caldă sub degetele lui și zîmbi. Era proastă, vorbăreață

şi cabotină. Tot ridiculizînd amorul, îl făcea să pară ciudat de trivial, şi felul ei de a neutraliza orice tendinţă a lui de tandreţe, camaraderie sau interes vag, o făcea mai excitantă. „O mică javră cu care nu pot avea nimic comun. pretenţioasă şi vulgară şi cu care-mi place să fac dragoste !“ Îl pufni rîsul. Maisy nu-l întrebă de ce, dar întinse mîna către radio. Roger urmări gestul cu privirea. Ce spusese Paula deunăzi în legătură cu radioul şi cu serile lor ? Nu-şi mai amintea. La radio se transmitea un concert. Maisy căută alt post, apoi reveni în lipsă de ceva mai bun. Un concert de Brahms, anunţase crainicul cu o voce sacadată. Apoi auziră ropotul de aplauze.

— La opt ani, voiam să mă fac dirijor, spuse Roger, şi tu ?

— Eu voiam să mă fac stea de cinema. Şi am să reuşesc.

Roger se gîndi că are toate şansele, şi o lăsă în sfîrşit în faţa casei. Maisy se agăţă de haina lui.

— Mîine am să dejunez cu nesuferitul meu domn. Dar vreau să-l revăd pe scumpul meu Roger repede, repede. Cum am o clipă liberă, îţi telefonez.

Roger zîmbi destul de mulţumit de rolul acesta de tînăr amant clandestin, cu atît mai mult cu cît celălalt era un bărbat de aceeaşi vîrstă cu el.

— Dar tu ? Poţi să mă vezi ? Mi s-a spus că nu eşti liber...

— Sînt un om liber ! spuse Roger, făcînd o strîmbătură.

Doar nu era să vorbească cu ea despre Paula. Maisy ţopăi pe trotuar, îi făcu semn cu mîna în spatele portierei, şi el demară. Ultima lui frază îl cam supăra. „Sînt un om liber“ — asta vroia să însemne : „liber să nu-mi iau nici o răspundere“. Mări viteza. Vroia s-o vadă cît mai repede pe Paula ; numai ea putea să-l liniştească, şi o va face.

Se întoarse probabil foarte puțin înaintea lui, căci avea încă paltonul pe ea ; era palidă și cînd îl văzu, i se aruncă de gît și rămase cu capul pe umărul lui, nemișcată. Roger o cuprinse în brațe, își sprijini obrazul de părul ei și așteptă s-o audă vorbind. Făcuse bine că se întoarse curînd. Avea nevoie de el, i se întîmplase probabil ceva, și la gîndul că avusese o presimțire, simți că tandrețea lui pentru ea devine imensă. O ocrotea. Era bineînțeles puternică, independentă și inteligentă, dar era probabil mai femeie decît oricare dintre femeile pe care le cunoscuse vreodată. Știa bine că-i așa. Și în acest sens îi era absolut necesară. Paula se desfăcu încet din brațele lui.

— Ai călătorit bine ? Cum a fost la Lille ?

Roger îi aruncă o privire. Nu, sigur că nu bănuia nimic. Nu era genul de femeie care să întindă astfel de curse. Roger ridică din sprîncene.

— Așa și așa. Dar ce-i cu tine ? Ce ai ?

— Nimic, spuse ea și se întoarse.

Roger nu stărui. O să-i spună ea mai tîrziu.

— Tu ce-ai făcut ?

— Ieri am lucrat. Azi m-am dus la un concert la sala Pleyal.

— Îți place Brahms ? o întrebă zîmbind.

Paula care stătea cu spatele, se întoarse atît de brusc, încît Roger se dădu cu un pas înapoi.

— De ce mă întrebi ?

— Am auzit o parte din concert la radio, cînd mă întorceam.

— A, da. Sigur, spuse Paula, e adevărat că se retransmite. Dar m-a uimit această subită melomanie la tine.

— Și la tine. Ce ți-a venit ? Credeam că joci bridge la familia Daret, sau...

Paula aprinse luminile în salonaș. Își scoase haina cu un gest obosit.

— M-a invitat tînărul Van den Besh la concert. N aveam nimic de făcut şi închipuieşte-ţi că nu-mi m aminteam dacă-mi place Brahms...

Începu să rîdă. Întîi încet, apoi din ce în ce mai tar În capul lui Roger se stîrni un vîrtej. Simon Van den Besh Nu-i vorbise de întîlnirea lor de la... Houdan ? Şi apc de ce rîdea ?

— Paula, spuse, calmează-te. Şi în primul rînd ce căutat cu puştiul ăsta obraznic ?

— Am ascultat Brahms, spuse Paula, între două h bote de rîs.

— Isprăveşte o dată cu Brahms !

— Păi de el era vorba...

O apucă de umeri. De atîta rîs avea ochii plini de l crimi.

— Paula, zise Roger, scumpa mea, ce ţi-a povestit i dividul ăsta ? Şi mai întîi, ce vrea de la tine ?

Era furios. Se simţea depăşit, tras pe sfoară.

— E drept, are douăzeci şi cinci de ani, spuse tot

— Pentru mine e un cusur, răspunse ea cu afecţiun şi Roger o luă din nou în braţe.

— Paula, am atîta încredere în tine. Atîta încredere Şi ideea că un filfizon de soiul ăsta ar putea să-ţi pla mi se pare îngrozitoare !

O strînse în braţe. Şi-o închipui deodată întinzînd m mile către altul, sărutînd un altul, dăruindu-i afecţiunea atenţia ; suferea.

„Bărbaţii sînt inconştienţi, se gîndi Paula fără amăr ciune. «Am atîta încredere în tine», atîta încredere, înc pot să te înşel, să te las singură, fără să risc să faci şi u la fel. E sublim !"

— E drăguţ şi fără importanţă, spuse Paula. Atîta t Unde vrei să luăm masa ?

CAPITOLUL VIII

„Vă rog să mă iertați. scria Simon. E adevărat că nu aveam dreptul să vă spun toate astea. Dar eram gelos, și îmi închipui că n-ai dreptul să fii gelos de ceea ce nu-ți aparține. În orice caz, pare evident că vă plictisesc. Dar o să scăpați de mine. Plec în provincie cu scumpul meu maestru să studiem un proces. Vom locui la niște prieteni de-ai lui, într-o casă veche. Îmi imaginez că paturile vor mirosi a levănțică. Și se va face foc în toate odăile, și păsările îmi vor cînta în fiecare dimineață la fereastră. Dar știu că de data asta nu voi putea să joc rolul tînărului bucolic. Veți dormi lîngă mine, îmi voi închipui că sînteți aproape, luminată de flăcări și voi fi ispitit să mă întorc de o sută de ori. Să nu credeți, chiar dacă nu mai vreți sa mă vedeți niciodată, să nu credeți că nu vă iubesc.

Al dumneavoastră
Simon"

Scrisoarea șovăia între degetele Paulei. Hîrtia alunecă pe cearceaf, apoi pe covor. Paula își puse capul pe pernă și închise ochii. Fără îndoială că o iubește...

În dimineața aceea era obosită și plictisită. Dormise prost. Starea asta a ei avea vreo legătură cu fraza care-i scăpase lui Roger în ajun, cînd îl întrebase cum fusese drumul la întoarcere ? O mică frază pe care, la început, n-o luase în seamă, dar la care vocea lui Roger se poticnise, apoi scăzuse încet, ca să se termine într-o șoaptă : „E groaznic să te întorci duminica la Paris... Dar în fond, pe autostradă, chiar cînd e aglomerată, mergi mult mai repede..."

Desigur, dacă Roger nu și-ar fi schimbat tonul, ea n-ar fi observat nimic. Și-ar fi închipuit imediat, printr-un reflex inconștient al minții — acel teribil reflex de autoprotejare atît de dezvoltat la ea în ultimii doi ani — și-ar fi închipuit o minunată autostradă nouă care duce până la Lille. Dar Roger se opri brusc, Paula nu se uitase la el, și cincisprezece secunde mai tîrziu tot ea fusese nevoită să reia firul discuției lor, de oameni liniștiți. Ispriviră masa pe același ton, dar Paulei i se părea că oboseala și descurajarea pe care le simțea, mult mai mult decît orice gelozie sau curiozitate, nu o vor mai părăsi niciodată. În fața ei se afla acel chip cunoscut și atît de iubit, care se crispa, încercînd să afle dacă ea înțelesese, un chip care căuta suferința pe figura ei, ca un călău nemilos. Și se gîndi : „Nu e destul că mă face să sufăr ? măcar dacă i-ar fi indiferent ! " Și i se păru că n-o să mai reușească niciodată să se scoale de pe scaun, să treacă prin restaurant cu naturalețea și grația pe care i le cerea el și nici măcar să-i spună la revedere, odată ajunși în fața casei. I-ar fi plăcut să poată face ceva, să-l poată insulta, să-i poată arunca paharul în cap, să se poată dezbăra de ea însăși, de tot ceea ce o făcea să fie demnă, stimată, de tot ceea ce o deosebea de zecile de muieruși pe care el le frecventa. I-ar fi plăcut să fie una dintre ele. Roger îi spusese de multe ori ce înseamnă aceste femei pentru el, și-i explicase că așa e el și că nu vroia să-i ascundă nimic. Da, fusese cinstit. Dar ea se întreba dacă cinstea, singura cinste posibilă în această viață încîlcită, nu înseamnă să iubești pe cineva destul de mult ca să-l faci fericit. Renunțînd chiar, la nevoie, la niște lucruri care ți-ar face plăcere.

Scrisoarea lui Simon rămăsese pe covor. Sculindu-se, puse piciorul pe ea ; o ridică și o reciti. Apoi deschise sertarul mesei, luă un toc și hîrtie și se apucă să răspundă.

Simon rămăsese singur în salon, nevrînd, la sfîrşitul procesului, să se amestece cu mulţimea care-l felicita pe marele maestru. Casa era tristă şi rece. În noaptea din ajun dăduse îngheţul şi pe fereastră se vedea un peisaj încremenit, doi copaci desfrunziţi şi o peluză îngălbenită, pe care putrezeau încet două fotolii de răchită, sacrificate toamnei de către un grădinar nepăsător. Citea o carte englezească, o poveste stranie cu o femeie transformată în vulpe, şi din cînd în cînd rîdea tare, dar picioarele lui se agitau, se încrucişau şi se desfăceau, şi sentimentul neliniştii lui fizice se strecura încet, încet între pagini şi el, pînă cînd, în sfîrşit, se ridică, puse volumul jos şi ieşi.

Coborî pînă la o mică baltă, în partea de jos a grădinii, respirînd mirosul gerului, mirosul serii amestecat cu cel, mai îndepărtat, al unui foc de frunze uscate, al cărui fum abia se distingea dincolo de gard. Mirosul ăsta de fum îi plăcea mai mult ca oricare altul, şi se opri a clipă să-l adulmece mai bine, cu ochii închişi... Din cînd în cînd, o pasăre scoate cîte un ţipăt scurt, sfîşietor, şi această armonie perfectă, întîlnirea acestor nostalgii, îl uşură într-un fel de nostalgia lui. Se aplecă peste apa tulbure, băgă mîna înăuntru, îşi privi degetele subţiri, care în apă păreau oblice, aproape perpendiculare pe palmă. Rămase aşa fără să se mişte, închizînd încet pumnul în apă, ca şi cum ar fi vrut să prindă un peşte misterios. Trecuseră şapte zile de cînd n-o văzuse pe Paula. Şapte zile şi jumătate. Primise probabil scrisoarea lui, ridicase puţin din umeri şi o ascunsese ca să n-o găsească Roger şi să nu-şi bată joc de el. Fiindcă era bună. Ştia că e bună. Bună şi afectuoasă şi nenorocită şi Simon avea nevoie de ea ! Dar cum s-o facă să înţeleagă toate astea ? Mai încercase într-o seară, în casa asta sinistră, să se gîndească la ea atît de îndelung, atît de intens, încît s-o poată ajunge în Parisul acela îndepărtat. Coborîse chiar în pijama să caute în bi-

bliotecă o carte despre telepatie. Bineînțeles că totul fusese în zadar. Știa că-i pueril să încerci să ieși din încurcături prin soluții copilărești sau cu ajutorul norocului. Paula era o ființă pe care trebuia s-o meriți, și peste asta nu se putea trece. Nu va putea s-o cucerească cu farmecul lui, oricît ar avea. Simțea dimpotrivă că fizicul îl dezavantajează. „Am o mutră de frizer", gemu el tare, și pasărea își opri o clipă țipătul sfîșietor.

Urcă, încet, înapoi spre casă. Adăugă un buștean în sobă și se întinse pe covor. Maestrul Fleury se va întoarce dintr-o clipă într-alta, modest cu tot triumful repurtat, dar și mai sigur de el ca de obicei. Va evoca procese celebre în fața unor provinciale pe care le va da gata, dar care, la desert, puțin obosite, își vor întoarce privirile tulburate de vaporii ușori ai vinului de Bourgogne către tînărul asistent stagiar, politicos și tăcut : adică la el. „Ai șanse la asta, tinere", îi va sufla maestrul Fleury, arătîndu-i-o probabil pe cea mai bătrînă. Se mai întîmplase să călătorească împreună, dar aluziile marelui avocat repetate pînă la obsesie, nu-i dusese prea departe nici pe unul, nici pe celălalt.

Previziunile lui se confirmară. Numai că fusese una din mesele cele mai vesele din viața lui. Simon vorbise încontinuu, tăindu-i vorba marelui avocat, cucerind toate femeile care erau de față. La sosire, maestrul Fleury îi dăduse o scrisoare care-i fusese trimisă din Avenue Kléber la palatul de justiție din Rouen. Era de la Paula. Punea mîna în buzunar, pipăia scrisoarea cu degetele și zîmbea fericit. Și în timp ce vorbea, încerca să-și amintească exact cuvintele, reconstituind-o încet în minte.

„Micul meu Simon — așa-i spunea de obicei — scrisoarea dumitale a fost prea tristă. Nu merit atît de mult. De altfel, îți duc dorul. Nu știu prea bine ce-i cu mine." Scrisese încă o dată numele lui : „Simon", apoi adăugase aceste două cuvinte minunate : „Întoarce-te repede".

Se va întoarce imediat. Indată după dejun. Va conduce foarte repede pînă la Paris, va trece prin faţa casei ei şi poate că o va vedea.

La ora două era în faţa casei, incapabil să se mai mişte. O jumătate de oră mai tîrziu se opri o maşină în faţa lui, şi Paula coborî singură. Simon rămase nemişcat, o privi cum trece strada şi cum face semn cu mîna către maşina care pleacă. Nu putea să facă nici o mişcare. Era Paula. O iubea şi asculta această dragoste, chemînd-o, ajungînd-o din urmă, vorbindu-i ; o asculta fără să se mişte, speriat, cu mintea îndurerată şi goală.

CAPITOLUL IX

Lacul din Bois de Boulogne se întindea, îngheţat în faţa lor, sub soarele posomorît ; doar un vîslaş sportiv, unul din acei oameni ciudaţi, pe care-i vezi în fiecare zi încercînd să se menţină într-o formă de care probabil că nimeni nu se sinchiseşte, atît de anonimă le e înfăţişarea, făcea mari eforturi să le reamintească vara, ridicînd uneori cu vîsla cîte o jerbă de apă scînteietoare, argintie, şi şi aproape deplasată, atît de tristă se anunţa iarna printre copacii încremeniţi. Paula îl privea cum se opinteşte în rame, cu fruntea încreţită. Va face probabil ocolul insulei, se va întoarce obosit, mulţumit de el, şi această mică plimbare, zilnică şi încăpăţînată, căpăta pentru ea un aspect simbolic. Simon lîngă ea, tăcea. Aştepta. Paula se întoarse către el şi zîmbi. O privi fără să-i surîdă. Nu era nimic comun între Paula, pentru care străbătuse o întreagă regiune cu o seară în urmă, o Paulă care se oferea, despuiată, şi — Simon era sigur în închipuirea lui — învinsă ca drumul pe care-l parcurgea, şi Paula asta liniştită, abia mulţumită că-l vede, amorţită lîngă el pe un scaun de

fier, într-un decor cît se poate de banal. Era dezamăgit şi, răstălmăcindu-şi decepţia, credea că n-o mai iubeşte. Aceste opt zile de obsesie, petrecute la ţară, în casa aceea tristă, fuseseră un excelent exemplu al neroziei la care te poate duce imaginaţia. Totuşi, nu putea înăbuşi acea dorinţă dureroasă, acea ameţeală pe care i-o dădea numai gîndul de a răsturna acest cap obosit pe spătarul scaunului, strivindu-i astfel ceafa, şi de a-şi apropia gura de aceste buze pline, atît de liniştite, din care cădeau de două ore cuvinte de mîngîiere — drăgălăşenii cu care nu avea ce face. Paula îi scrisese : „Întoarce-te repede". Şi el regreta nu atît nerăbdarea cu care aşteptase aceste cuvinte, cît bucuria cu care le primise, fericirea lui prostească, încrederea lui. Ar fi preferat să fi fost nenorocit pentru un motiv întemeiat, decît fericit pentru ceva inexistent. Îi împărtăşi acest gînd Paulei care, întorcîndu-şi privirea dinspre barcă, se uită fix în ochii lui.

— Micul meu Simon, asta se întîmplă oricui. Vreau să spun că pretenţia dumitale e firească.

Şi începu să rîdă.

În dimineaţa aceea, sosise ca un nebun în Avenue Matignon, şi ea îl făcuse numaidecît să înţeleagă că scrisoarea ei nu avea nici o semnificaţie.

— Totuşi, spuse el, nu eşti femeia care scrie oricui : „Întoarce-te repede..."

— Eram singură, îi răspunse, şi într-o stare de spirit ciudată. E adevărat că n-ar fi trebuit să-ţi scriu : „Întoarce-te repede..."

Cu toate acestea, gîndea contrariul. Simon era acolo, şi era fericită. Fusese atît de singură... atît de singură. Roger avea o nouă aventură (lumea avusese grijă ca ea să afle) cu o femeiuşcă, obsedată să ajungă stea de cinema ; părea mai degrabă jenat, cu toate că nu vorbea niciodată despre asta. Dar alibiurile lui erau de o diversitate de care, de obicei, cînd era mulţumit, nu avea nevoie. Săptămîna asta,

Paula luase masa cu el de două ori. Numai de două ori. Şi fără acest băiat, nenorocit din pricina ei; ar fi fost ea însăşi foarte nenorocită.

— Hai să ne-ntoarcem, îi spuse Simon, te plictiseşti...

Ea se ridică fără să protesteze. Avea chef să-l scoată din sărite, deşi îşi imputa cruzimea. O cruzime care exprima cealaltă faţă a tristeţii ei, nevoia absurdă a unei răzbunări pe care Simon n-o merita. Se urcară în maşinuţa lui, şi Simon zîmbi amar, amintindu-şi cum îşi închipuise această primă plimbare împreună. Se vedea ţinînd-o de mînă, conducînd cu stînga, cu o încredere uimitoare, cu frumosul ei chip aplecat spre el. Întinse, la întîmplare, mîna şi ea i-o luă gîndind : „Oare nu voi putea niciodată, niciodată să fac o nebunie ?“ Simon opri maşina. Paula nu spuse nimic, şi el îşi privi mîna nemişcată gata să scape dintre mîinile ei uşor întredeschise, ea, neaşteptînd desigur altceva, şi-şi lăsă capul pe spate, cuprins deodată de o cumplită oboseală, resemnat s-o părăsească pentru totdeauna. În clipa aceea îmbătrînise cu treizeci de ani, supunîndu-se în faţa vieţii, şi Paulei i se păru pentru prima dată că-l recunoaşte.

Pentru prima dată îi apăru asemeni ei, asemeni lor (ei şi lui Roger), nu vulnerabil, căci ştiuse întotdeauna că e vulnerabil, şi nu-şi închipuia că poate exista cineva care să nu fie, ci mai curînd eliberat, despuiat de tot ceea ce îi displăcea la el : tinereţea, frumuseţea, lipsa lui de experienţă. Fusese întotdeauna pentru ea, în mod nelămurit, un prizonier : prizonierul superficialităţii lui, a vieţii lui uşoare. Şi iată că întorcea, nu spre ea, ci spre copaci, un profil de om pe jumătate mort, care nu se mai zbate. În acelaşi timp îşi aminti de acel Simon vesel, aiurit, pe care îl cunoscuse în halat, şi simţi nevoia să-l oblige să se regăsească, să-l izgonească definitiv de lîngă ea, lăsîndu-l în voia unei dureri trecătoare şi a numeroase fetişcane succedîndu-se în viitor, şi pe care şi le imagina foarte uşor.

Timpul îl va educa mai bine decît ea şi cu mai puţină grabă. Simon îşi lăsă mîna nemişcată într-a ei. Paula îi simţi în degete pulsul şi deodată, cu ochii plini de lacrimi, neştiind dacă lacrimile curgeau din pricina acestui tînăr prea sentimental sau a vieţii ei cam triste, duse această mînă la buze şi o sărută.

Simon nu spuse nimic, porni maşina. Pentru întîia dată se întîmplase ceva între ei. Îşi dădea seama de acest lucru şi era mai fericit ca în ajun. În sfîrşit îl „văzuse", şi dacă fusese destul de prost să-şi închipuie că primul eveniment între ei nu putea fi decît o noapte de dragoste, vinovat era numai el. Va avea nevoie de multă răbdare, multă căldură şi fără îndoială mult timp, şi se simţea răbdător, plin de căldură şi cu o viaţă întreagă înaintea lui. Ba chiar se gîndea că această primă noapte de dragoste, dacă va veni, va fi doar o etapă şi nu scopul final, obişnuit, pe care-l prevedea de obicei. Vor fi poate zile şi nopţi între ei, dar zile şi nopţi care se vor succede fără sfîrşit. În acelaşi timp, o dorea aprig.

CAPITOLUL X

Doamna Van den Besh îmbătrînea. Avusese pînă atunci datorită înfăţişării ei şi a ceea ce s-ar fi putut numi, ce puţin pînă la căsătoria ei nesperată cu Jérôme Van der Besh, o „vocaţie", mai mulţi prieteni bărbaţi decît femei, şi descoperea, o dată cu venirea bătrîneţii, singurătatea, ceea ce o descumpănea şi o făcea să se agaţe de prima fiinţă, bărbat sau femeie, care îi ieşea în cale. Găsise în Paula o tovarăşă ideală prin însuşi faptul că erau în relaţii de afaceri. Apartamentul din Avenue Kléber era complet întors pe dos. Paula trebuia să treacă pe acolo în fiecare zi sau aproape, şi doamna Van den Besh găsea o mie de pretexte s-o reţină. Ba chiar mai mult, această Paulă,

cu tot aerul ei absent, părea să fie foarte prietenă cu Simon, şi cu toate că doamna Van den Besh căuta în zadar să descopere între *ei* un semn cît de mic de complicitate, nu se putea opri să nu-i arunce o privire sau o aluzie, care pe Paula păreau s-o lase indiferentă, dar care pe Simon îl scoteau din sărite. Şi aşa se pomeni într-o seară cu el, palid şi descompus, apucînd-o de braţ şi ameninţînd-o pe ea, propria lui mamă, cu cele mai cumplite represalii dacă „strică" tot.

— Ce să stric ? Vrei, te rog, să-mi dai drumul ? Te culci cu ea, da sau ba ?

— Ţi-am mai spus o dată că nu !

— Păi atunci ? Dacă ea nu se gîndeşte la asta, o fac eu să se gîndească. E tocmai ce-ţi trebuie. N-are doisprezece ani. O duci la concerte, la expoziţii, şi Dumnezeu mai ştie unde... Crezi că asta o distrează ? Tontule, nu înţelegi...

Dar Simon ieşise.

Se înapoiase de trei săptămîni şi trăia prin Paula, pentru Paula, din cele cîteva ore pe care i le acorda cîteodată, în timpul zilei, părăsind-o cît mai tîrziu şi ţinîndu-i mîna o clipă mai mult, ca eroii romantici de care îşi bătuse joc de atîtea ori. De aceea se îngrozi cînd, mobilarea salonului fiind terminată, maică-sa îi spuse că s-a hotărît să dea o masă şi s-o invite. Adăugase că-l va invita şi pe Roger, prietenul oficial al Paulei, şi alte zece persoane.

Roger primi. Vroia să-l vadă mai de aproape pe filfizonul care o urma pe Paula peste tot şi despre care îi vorbea cu o afecţiune care îl liniştea pe Roger mai mult decît orice rezervă. Şi pe urmă, mai avea şi remuşcări faţă de Paula, pentru că, de o lună încoace, o neglija. Dar era subjugat de Maisy, de tîmpenia ei, de trupul ei, de scenele groaznice pe care i le făcea, de gelozia ei morbidă şi, în sfîrşit, de pasiunea ei neaşteptată, pe care i-o arunca în fiecare zi în obraz, cu o impudoare atît de totală încît îl fascina. Avea impresia că trăieşte într-o baie turcească,

se gîndea vag că e ultima pasiune de acest fel pe care o stîrneşte în viaţa lui, şi ceda, şi o amîna pe Paula — care îi spunea cu vocea ei egală : „Foarte bine, dragul meu, pe mîine“ — şi se întorcea în salonaşul oribil, în care Maisy, cu lacrimi în ochi, jura să-i sacrifice cariera dacă i-o cere. Roger se studia cu atenţie, întrebîndu-se pînă la ce punct va putea suporta stupiditatea acestei legături, apoi o lua în braţe, ea începea să gungurească, iar frazele pe jumătate stupide, pe jumătate grosolane pe care le şoptea îi produceau o excitaţie erotică, pe care rar o cunoscuse. Acest Simon care îi ţinea tovărăşie Paulei cu toată modestia era aşadar foarte comod. Dar de îndată ce se va termina cu Maisy, va pune lucrurile la punct şi, de altminteri, se va însura cu Paula. Nu era sigur de nimic, nici măcar de el însuşi, dar fusese întotdeauna sigur de dragostea trainică a Paulei, şi de cîţiva ani încoace, de propria lui afecţiune pentru ea.

Sosi cu oarecare întîrziere şi din prima clipă îşi dădu seama că e genul de dineu la care se va plictisi de moarte. Paula îi reproşase de multe ori că nu-i sociabil, şi într-adevăr, în afară de ocupaţiile lui, nu vedea pe nimeni decît în scopuri foarte precise, sau pe Paula şi încă un prieten pentru a sta de vorbă. Trăia singur şi avea oroare de anumite reuniuni mondene prea frecvente la Paris, dar cînd se ducea undeva, simţea numaidecît dorinţa să fie grosolan sau să plece. În seara aceea se aflau la doamna Van den Besh cîteva persoane alese, cunoscute în mediul lor, sau din ziare, şi care pe deasupra mai erau şi amabile ; se va discuta în timpul mesei despre teatru, cinema, sau, ceea ce va fi şi mai rău, despre dragoste şi despre legăturile dintre bărbaţi şi femei, subiect de care Roger se ferea mai mult ca de orice, avînd impresia că nu se pricepe sau, cel puţin, că nu e în stare să formuleze cunoştinţele pe care le avea. Saluta cu un aer arogant, cu trupul lui masiv, cam ţeapăn şi ca de

obicei, avînd din prima clipă impresia că a picat prost și că intrarea lui a stîrnit parcă un curent rece. Impresie care, de altfel, nu era decît pe jumătate justă, căci dacă provoca întotdeauna o diversiune, fiind incapabil să se integreze într-o conversație, pentru multe femei părea, tocmai de aceea, seducător. Paula purta rochia care îi plăcea lui, neagră, mai decoltată decît celelalte, și, înclinîndu-se spre ea, îi zîmbi cu recunoștință pentru tot ce însemna: ea, a lui, singurul lucru familiar în cadrul acela. Paula închise ochii o clipă, dorind cu disperare ca el s-o ia în brațe. Roger se așeză lîngă ea. Abia atunci îl văzu pe Simon nemișcat și, gîndindu-se că trebuie să sufere din cauza prezenței lui, își retrase instinctiv brațul pe care îl trecuse pe după umerii ei. Paula se întoarse și deodată, în mijlocul conversației generale, se făcu o tăcere în trei, pasionată de o parte și de alta, întreruptă doar de gestul lui Simon, care se aplecă să-i aprindă Paulei țigara. Roger îi privea, se uita la silueta lungă a lui Simon, la profilul lui serios, puțin prea fin, înclinat spre profilul grav al Paulei, și fu cît pe-aci să pufnească într-un rîs deplasat. Erau rezervați, sensibili, bine crescuți, el îi întindea bricheta, ea îi refuza trupul, toate astea cu nuanțe și spunînd: „Mulțumesc, nu, mulțumesc". El, Roger, era din altă speță: o cocoțică îl aștepta cu plăcerile cele mai comune și, după ea, noaptea Parisului și mii de întîlniri; apoi, în zori, o muncă istovitoare, aproape manuală, cu oameni ca el, morți de oboseală, a căror meserie o făcuse și el. În aceeași clipă, Paula spuse „mulțumesc", cu vocea ei liniștită, și Roger nu se putu abține să-i ia mîna și să i-o strîngă pentru a-i aminti de el. O iubea. Puștiul ăsta putea foarte bine s-o ducă la muzee, la concerte. Dar n-o să se atingă de ea. Se ridică, luă un whisky de pe tavă, îl dădu pe gît și se simți mai bine.

Masa se desfășură după cum prevăzuse. Mormăi de cîteva ori, încercă să vorbească și nu se trezi decît la sfîr-

şit, atunci cînd doamna Van den Besh îl întrebă, cu o evidentă dorinţă de a-l informa, dacă ştie cu cine trăieşte X ? Răspunse că nu-l interesează mai mult decît l-ar fi interesat să ştie ce mănîncă persoana respectivă, că în ochii lui avea tot atîta importanţă şi că lumea ar face mai bine să se ocupe de masa oamenilor decît de patul lor, ceea ce le-ar atrage mai puţine neplăceri. Paula începu să rîdă, căci Roger dăduse astfel peste cap toată conversaţia şi Simon nu se putu abţine să-l imite. Roger băuse prea mult, se clătină puţin, ridicîndu-se în picioare, şi nu observă scaunul în care doamna Van den Besh, răsfăţîndu-se, lovea cu palma.

— Vă cheamă mama, spuse Simon.

Erau unul în faţa celuilalt. Roger îl privea şi, nelămurit, ar fi vrut să-i descopere o bărbie moale sau o gură lipsită de energie, dar, negăsindu-le, se indispuse.

— Şi Paula te caută probabil pe dumneata.

— Mă duc, spuse Simon, şi făcu stînga-mprejur.

Roger îl apucă de cot. Devenise deodată furios. Băiatul îl privea mirat.

— Stai, vreau să te rog ceva.

Se examinau, conştienţi că, deocamdată, nu aveau nimic să-şi spună. Roger se mira de gestul pe care-l făcuse, iar Simon era atît de mîndru, că zîmbi. Roger înţelese şi-i dădu drumul.

— Voiam să-ţi cer o ţigară de foi.

— Numaidecît.

Roger îl urmări cu privirea. Apoi veni spre Paula, care stătea de vorbă într-un grup, şi o luă de braţ. Îl urmă, întrebîndu-l imediat :

— Ce i-ai spus lui Simon ?

— I-am cerut o ţigară. Dar ce credeai ?

— Nu ştiu, spuse ea uşurată. Aveai un aer furios.

— De ce-aş fi furios ? Are doisprezece ani. Mă crezi gelos ?

— Nu, spuse ea şi lăsă ochii-n jos.

— Dacă ar fi trebuit să fiu gelos, aş fi fost mai degrabă pe vecinul tău din stînga ; cel puţin e un bărbat.

Paula se întrebă o clipă la cine făcea aluzie. Înţelese şi nu se putu ori să zîmbească. Nici măcar nu-l băgase în seamă. Pentru ea, toată masa fusese luminată de Simon, ai cărui ochi, întocmai ca un far, îi atingeau, din două în două clipe, faţa, căutîndu-i privirea, o secundă prea mult. Ea i-o acorda uneori, şi atunci el zîmbea : un zîmbet atît de cald, de îngrijorat, încît nu putea să nu-i răspundă la fel. Era mult mai frumos, mai viu decît vecinul ei din stînga, şi se gîndi că Roger nu se pricepe în treburi de-astea De altfel, Simon se apropia, întinzîndu-i lui Roger cutia cu ţigări.

— Mulţumesc, spuse Roger. (Alese una cu grijă.) Dumneata nu ştii încă ce înseamnă o ţigară bună. Sînt plăceri rezervate vîrstei mele.

— Vi le las, replică Simon. Am oroare de ele.

— Paula, nu-i aşa că fumul nu te deranjează ? De altfel, noi plecăm în curînd acasă, hotărî Roger întorcîndu-se spre Simon, trebuie să mă scol devreme.

Simon nu se sinchisi de acest „noi". „De fapt, asta înseamna că o va depune în faţa casei, pentru a se duce apoi la tîrfuliţa aceea ; iar mie aici, îmi va lipsi." O privi pe Paula, i se păru că citeşte pe faţa ei acelaşi gînd, şi şopti :

— Dacă Paula nu e obosită... pot s-o conduc eu acasă, mai tîrziu.

Amîndoi întoarseră privirea spre ea. Paula îi zîmbi lui Simon şi hotărî că e tîrziu şi că-i mai bine să plece acum.

În maşină nu schimbară nici o vorbă. Paula aştepta. Roger o silise să plece de la serata unde se distra, îi datora deci o explicaţie sau o scuză. Roger opri maşina în faţa casei, lăsă motorul să meargă, şi Paula îşi dădu seama că nu are nimic să-i spună, că nu se va urca la ea, că toate astea nu fuseseră decît o reacţie de proprietar prudent.

Coborî, şoptind : „Bună seara", şi trecu strada. Roger porni imediat. Era mulţumit de el.

Dar în faţa casei ei se afla maşina lui Simon şi Simon la volan. O strigă, şi ea veni către el, mirată.

— Cum de eşti aici ? Trebuie să fi gonit ca un nebun. Şi serata mamei dumitale ?

— Ia loc o clipă, o rugă.

Şopteau în noapte, ca şi cum cineva ar fi putut să-i audă. Se strecură cu îndemînare în maşină şi văzu că se obişnuise cu ea. Se obişnuise şi cu această faţă încrezătoare, îndreptată spre ea, şi pe care lumina felinarului o tăia în două.

— Nu te-ai plictisit prea tare ? o întrebă.

— O, nu... eu...

Era foarte aproape de ea ; mult prea aproape — gîndea Paula. Era prea tîrziu ca să stea de vorbă, şi n-ar fi trebuit s-o urmeze. Roger ar fi putut să-i vadă, totul era curată nebunie... Îl sărută pe Simon.

Vîntul de iarnă se stîrnise pe străzi, trecu peste maşina deschisă, le învălmăşi părul. Simon îi acoperea faţa cu sărutări : ea adulmeca, zăpăcită, acest miros de bărbat tînăr, răsuflarea lui tăiată şi prospeţimea nopţii. Îl părăsi fără un cuvînt.

În zori, se trezi pe jumătate şi, ca în vis, revăzu şuviţele lui negre amestecate cu părul ei, de vîntul violent al nopţii, mereu între feţele lor, ca o barieră mătăsoasă, şi i se păru că tot mai simte cum o pătrunde căldura gurii lui. Adormi din nou, zîmbind.

CAPITOLUL XI

Trecuseră zece zile de cînd nu o mai văzuse. A doua zi după seara aceea înnebunitoare, atît de caldă, în care îl sărutase, Simon primise un bilet din partea ei, cerîndu-i

să nu mai caute s-o revadă. «Ți-aș face rău și am prea multă afecțiune pentru dumneata.» Simon nu înțelesese că Paula se temea mai puțin pentru el decît pentru ea însăși. Crezuse că-i e milă și nici măcar nu se simțise jignit, căutînd pur și simplu un mijloc, o idee care să-l ajute să conceapă viața fără ea. Nu se gîndea că aceste figuri de stil : „ți-aș face prea mult rău, e imprudent" etc. sînt adesea ghilimelele unei povești, venind numaidecît înainte sau după, dar în nici un caz o descurajare. Paula nu-și dădea seama nici ea. Îi fusese frică, așteptase inconștient să vină, s-o caute, s-o silească să se lase iubită. Ajunsese la capătul răbdării, și monotonia zilelor de iarnă, veșnica defilare a acelorași străzi, care o duceau de acasă la slujbă, mereu singură, telefonul acela atît de perfid la care regreta de fiecare dată că răspunde — atît de absentă, de rușinată era vocea lui Roger — în sfîrșit, nostalgia unei veri lungi, niciodată regăsită ; totul o mîna către o pasivitate lipsită de apărare și care cerea cu orice preț „să se întîmple ceva".

Simon lucra. Era punctual, conștiincios și tăcut. Din cînd în cînd ridica ochii, o fixa pe doamna Alice cu o privire absentă și-și trecea un deget șovăitor peste buze... Paula, acea ultimă seară, felul brusc și aproape autoritar cu care își apăsase gura pe buzele lui, capul ei răsturnat și mîinile amîndouă cu care-i ținea obrazul lipit de al ei, vîntul... Doamna Alice tușea, jenată de această privire, și el zîmbea ușor. Paula avusese un moment de ciudă și atîta tot. Nu încercase s-o urmeze după aceea. Și poate greșise. Rumegase în gînd, de zece, de douăzeci de ori, cele mai mici incidente ale săptămînii care trecuse : ultima lor plimbare cu mașina, expoziția atît de plicticoasă de unde plecaseră imediat, masa infernală la maică-sa... și fiecare amănunt care-i revenea în minte, fiecare imagine, fiecare ipoteză,

îl făcea să sufere şi mai mult. Totuşi, zilele treceau, el cîştiga timp sau îşi pierdea viaţa, nu mai ştia nici el.

Într-o seară, coborî cu un prieten o scară întunecată şi se pomeni într-un mic bar, pe care nu-l cunoştea. Băuseră mult, cerură din nou să bea şi deveniră iar trişti. Apoi apăruse o negresă care cîntase, avea o gură imensă, roz, deschidea porţile a mii de nostalgii, aprindea scînteile unui sentimentalism deznădăjduit, unde alunecau împreună.

— Aş da doi ani din viaţă să iubesc pe cineva, spuse prietenul lui Simon.

— Ei bine, eu iubesc, replică Simon, şi ea nu va şti niciodată că am iubit-o. Niciodată.

Se abţinu de la orice comentariu, dar în acelaşi timp i se părea că nimic nu-i pierdut, că nu-i posibil să se frămînte atîta în zadar. O invitară pe cîntăreaţă să bea cu ei : era din Pigalle dar cînta ca şi cum ar fi venit din New-Orleans, prezentîndu-i lui Simon, năucit, o viaţă duioasă şi albăstruie, populată de profiluri şi mîini întinse. Rămase foarte tîrziu s-o asculte şi se întoarse acasă, în zori, dezmeticit.

•

A doua zi, după-amiază la şase, Simon o aştepta pe Paula în faţa magazinului. Ploua. Ţinea mîinile în buzunar, furios că le vedea tremurînd. Se simţea ciudat de gol pe dinăuntru, şi incapabil să reacţioneze, în nici un fel. „Doamne — gîndea el — poate că faţă de ea nu mai sînt vrednic decît să sufăr", şi se strîmbă, dezgustat.

Paula apăru la şase şi jumătate. Purta un taior de culoare închisă, un fular albastru-cenuşiu, ca ochii ei, şi avea un aer obosit. Simon făcu un pas spre ea, Paula îi zîmbi, şi el se simţi dintr-o dată cuprins de un asemenea sentiment de plenitudine, de linişte, încît închise ochii. O iubea.

Orice i s-ar întîmpla, dacă era din pricina ei, nu putea să piardă nimic. Paula îi văzu privirea oarbă, mîinile întinse, şi se opri. E adevărat că îi lipsise în aceste zece zile. Prezenţa lui de fiecare zi, admiraţia lui, încăpăţînarea lui, creaseră — gîndea ea — un fel de obişnuinţă a sensibilităţii ei, de care nu avea nici un rost să fugă. Dar obrazul pe care îl îndrepta acum spre ea nu avea nimic comun cu obişnuinţa, nici cu confortul moral al unei femei de treizeci şi nouă de ani. Era altceva. Trotuarul cenuşiu, trecătorii, maşinile în jurul lor, îi părură deodată un decor stilizat, încremenit, fără epocă. Se priveau, la doi paşi unul de altul, şi, înainte de a se contopi din nou cu realitatea zgomotoasă şi posomorîtă a străzii, în timp ce ea stătea încă în defensivă, trează, la marginea propriei ei conştiinţe, Simon făcu un pas şi o luă în braţe.

O ţinea lipită de el, fără s-o strîngă, cu răsuflarea tăiată, dar stăpînită de o mare linişte. Îşi apăsa obrazul pe părul ei, privind fix în faţa lui firma unei librării : „Comorile timpului", întrebîndu-se vag cîte comori puteau fi în această librărie şi cîte ciurucuri. În acelaşi timp, se mira că-şi pune o întrebare atît de absurdă tocmai atunci. Avea impresia că rezolvase în sfîrşit o problemă.

— Simon, spuse Paula, de cînd eşti aici ? Trebuie să fii ud leoarcă...

Respira mirosul hainei lui de tweed, al pielii lui, şi nu s-ar mai fi mişcat niciodată. Întoarcerea asta îi producea o uşurare neaşteptată, o eliberare.

— Ştii, îi spuse Simon, îmi e cu desăvîrşire imposibil să trăiesc fără dumneata. Acţionam în gol. Nici măcar nu mă plictiseam. Eram lipsit de mine însumi. Dar dumneata ?

— Eu, spuse Paula. Ştii... Parisul nu e prea vesel în momentul ăsta. (Căuta să redea discuţiei un ton firesc.) Am văzut o colecţie nouă, am făcut pe femeia de afaceri, am întîlnit doi americani. E vorba să plec la New York...

În același timp se gîndea că n-are rost să vorbească pe un asemenea ton, în brațele acestui băiat, stînd în picioare, în ploaie, ca doi amanți pierduți, dar nu se putea mișca. Gura lui Simon îi atingea încet tîmplele, părul, obrazul, subliniindu-i frazele. Paula tăcu, își sprijini puțin mai tare fruntea de umărul lui.

— Îți face plăcere să pleci la New York ? auzi peste capul ei vocea lui Simon.

Pe cînd vorbea, simțea cum maxilarul lui se mișca pe creștetul capului ei, și-i venea să rîdă ca o școlăriță.

— Statele Unite... Sigur, e o experiență amuzantă, nu crezi ? N-am fost niciodată.

— Nici eu, spuse Simon. Mama găsește că e groaznic, dar ea a avut întotdeauna oroare de călătorii.

Ar fi putut să-i vorbească ore în șir, despre mama lui, despre plăcerea de a călători, despre America și despre Rusia. Ar fi dorit să-i spună o mie de banalități, să-i țină o sută de discursuri potolite, fără efort. Nu mai încerca nici s-o uimească, nici s-o cucerească. Era bine așa, se simțea sigur de el și totuși fragil. Ar fi trebuit s-o ducă acasă la ea, să poată s-o sărute de-a binelea, dar nu se încumeta să-i dea drumul.

— Trebuie să mă mai gîndesc, spuse Paula.

Nici măcar nu mai știa dacă vorbește de el sau de călătorie. Îi era frică să ridice capul, să vadă acest obraz de adolescent, lipit de al ei, frică să se regăsească pe ea însăși. Paula cea cuminte și hotărîtă. Frică să nu-și judece faptele.

— Simon, spuse ea cu vocea scăzută.

El se aplecă și o sărută ușor pe buze. Țineau ochii deschiși, și ficcare nu vedea din celălalt decît o imensă pată scînteietoare, plină de reflexe și umbre, o pupilă mărită nemăsurat, lichidă și parcă înspăimîntată.

Două zile mai tîrziu luau masa împreună. Din cîteva fraze ale Paulei, Simon înțelese ce însemnaseră pentru ea cele zece zile : indiferența lui Roger, ironiile lui față de Simon, singurătatea. Paula nădăjduise, fără îndoială, să folosească acest răgaz, să-l recîștige pe Roger, sau cel puțin să-l revadă, să reînnoade înțelegerea lor. Dar se izbise de un copil exasperat. Eforturile ei, atît de emoționante în simplitatea lor : o masă, cu felurile lui favorite, rochia care-i plăcea lui, o conversație pe tema care o prefera, toate aceste rețete derizorii pe care le recomandau revistele feminine și care sînt mai curînd josnice, decît banale, dar care, folosite de o femeie inteligentă, sînt totuși mai emoționante ca orice, nu ajutaseră la nimic. Nu se simțea umilită că le folosește, nici măcar nu se sfia să înlocuiască printr-o lumină savantă sau o friptură gustoasă cuvintele care îi ardeau buzele : „Roger, sînt nefericită din vina ta ; Roger, așa nu mai merge". La drept vorbind, n-o făcea nici dintr-un reflex ancestral de bună gospodină, nici măcar dîntr-o resemnare amară. Nu, era mai curînd un fel de sadism împotriva „lor", împotriva a ceea ce fuseseră ei împreună. Ca și cînd unul din ei doi, el sau ea, ar fi trebuit să se ridice brusc și să spună : „Ajunge !" Și Paula aștepta acest reflex din partea ei, cu aproape tot atîta neliniște ca și din partea lui. Dar în zadar. Ceva poate, murise.

Deci, după ce petrecuse zece zile în calcule și false nădejdi, nu putea decît să se lase cîștigată de Simon. Simon spunînd : „Sînt fericit, te iubesc", fără să fie banal ; Simon bîiguind la telefon ; Simon aducîndu-i ceva întreg, sau cel puțin jumătatea întreagă a acestui ceva. Paula știa destul de bine că, pentru acest fel de lucruri, trebuie să existe doi, dar se simțea obosită să fie de prea multă vreme prima și, în aparență, singura. „Nu-i totul să iubești", îi spunea Simon vorbind despre el. „Trebuie să fii și tu iubit", și asta i se părea o constatare deosebit de personală. To-

tuşi, în pragul aventurii în care se angajase, Paula se mira că, în locul agitaţiei interioare şi elanului care existaseră, de pildă, la începutul legăturii ei cu Roger, simţea doar o imensă şi duioasă oboseală, care îi influenţa pînă şi paşii. Toţi o sfătuiau să schimbe aerul, şi ea se gîndea cu tristeţe că-şi va schimba doar amantul. Era mai puţin supărător, mai parizian, atît de frecvent... Şi se ferea de propria ei imagine în oglindă, sau o acoperea cu „cold-cream". Dar cînd Simon sună, în seara aceea, şi Paula îi văzu cravata închisă, şi ochii îngrijoraţi, bucuria intensă a întregii lui fiinţe şi sfiala lui de om prea răsfăţat de viaţă, care pe deasupra mai şi moşteneşte o avere, dori să împărtăşească cu el fericirea. Fericirea pe care i-o dădea ea : „Iată trupul, căldura, afecţiunea mea ; nu-mi servesc la nimic, dar poate că în mîinile tale vor recăpăta pentru mine oarecare savoare". În noaptea aceea, Simon rămase pe umărul ei.

Îşi închipuia tonul cu care lumea, prietenii ei, vor spune : „Aţi auzit de Paula ?" Şi, mai mult chiar decît teama de bîrfeală sau de diferenţa de vîrstă între ea şi Simon, de care ştia bine că se va face caz, îi era ruşine. Ruşine cînd se gîndea la modul amuzat în care lumea va vorbi de ea ; ce elan, ce gust de viaţă şi de băieţi tineri i se vor atribui, cînd, de fapt, se simţea doar bătrînă, obosită şi căuta puţină mîngîiere. Era dezgustată la gîndul că lumea putea să fie faţă de ea în acelaşi timp feroce şi măgulitoare, aşa cum văzuse de o sută de ori că e faţă de alţii. Se spusese despre ea : „Biata Paula", pentru că Roger o înşela, sau „Nebuna asta emancipată" ; cînd părăsise un soţ tînăr, frumos şi plicticos, fusese criticată sau compătimită. Dar nu întîlnise niciodată acest amestec de dispreţ şi invidie, pe care-l va stîrni de data asta.

CAPITOLUL XII

Contrar aşteptărilor Paulei, Simon în prima lor noapte nu dormi. Se mărgini s-o ţină lipită de el, cu mîna pe o cută subţire a taliei, nemişcat, ascultîndu-i respiraţia egală şi căutînd să respire în acelaşi ritm cu ea. „Trebuie să fii foarte îndrăgostit sau foarte dezgustat ca să te prefaci că dormi", se gîndea vag Simon şi el, care nu era obişnuit decît cu a doua situaţie, se simţea tot atît de mîndru şi responsabil de somnul Paulei ca vestalele de focul sacru. Şi aşa petrecură prima lor noapte, unul lîngă altul, fiecare veghind somnul simulat al celuilalt, atenţi şi înduioşaţi, neîndrăznind să se mişte.

Simon era fericit. Se simţea cu mai multă răspundere faţă de Paula, care avea cincisprezece ani mai mult ca el, decît s-ar fi simţit faţă de o tînără fecioară de şaisprezece ani. Deşi uimit de condescendenţa Paulei şi rămînînd pentru prima dată după această îmbrăţişare cu impresia că primise un dar, i se părea că trebuie să stea neapărat de veghe, cu ochii ţintă, ca pentru a o ocroti anticipat, de răul pe care i l-ar putea face într-o zi. Veghea, stătea la pîndă, apărîndu-se împotriva propriilor lui laşităţi, a comediilor pe care le jucase în trecut, a spaimelor lui, a plictiselilor subite, a slăbiciunilor lui. O va face fericită, va fi fericit şi-şi spunea cu mirare că nu făcuse niciodată acest fel de jurămînt, nici chiar faţă de cele mai mari cuceriri ale sale. Avură astfel, spre ziuă, cîteva false treziri, prefăcîndu-se şi unul şi altul că-şi întind mădularele şi cască, dar niciodată în acelaşi timp. Cînd Simon se întorcea sau se sprijinea într-un cot, Paula se vîra instinctiv în cearceaf, temîndu-se de privirea lui, această primă privire a unei legături, mai banală dar mai hotărîtoare decît oricare alt gest. Şi cînd, la capătul răbdării, se mişca în sfîrşit şi ea, Simon, cu ochii închişi, atent el însuşi şi temîndu-se chiar

de pe acum să nu-şi piardă fericirea din timpul nopţii, îşi reţinea răsuflarea. În cele din urmă îl surprinse privind-o cu ochii pe jumătate deschişi, în slaba licărire a zilei care se strecura prin perdele, şi încremeni întoarsă spre el. Se simţea bătrînă şi urîtă, îl privea fix, anume ca s-o vadă bine şi cel puţin să nu existe între ei acel echivoc al trezirii. Simon, cu ochii tot pe jumătate deschişi, surîse, îi şopti numele şi se lipi de ea. „Simon", spuse Paula, căutînd să dea înapoi. Şi tot mai încerca să transforme noaptea aceasta într-un capriciu. El îşi puse capul pe pieptul ei, îi sărută uşor încheietura braţului, umărul, obrazul, strîngînd-o lîngă el. „Te-am visat, Paula. N-am să te mai visez decît pe tine." Ea îl cuprinse în braţe.

Simon îi propuse s-o conducă la slujbă, precizînd că ar putea s-o lase la colţ, dacă preferă. Paula răspunse, cu o uşoară tristeţe, că n-are de dat socoteală nimănui şi între ei urmă o clipă de tăcere.

Simon fu acela care o întrerupse.

— Nu scapi înainte de şase ? Iei masa cu mine ?

— N-am timp, răspunse Paula, voi mînca un sandviş peste drum.

— Dar eu ce fac pînă la şase ? suspină el.

Ea îl privi, îngrijorată ; putea oare să-i spună că nu e neapărat nevoie să se întîlnească la şase ? Pe de altă parte, gîndul că ar putea s-o aştepte în fiecare seară, în maşinuţa lui, nerăbdător, în faţa porţii, îi dădea o adevărată fericire... Cineva care să te aştepte în fiecare seară... Cineva care nu-ţi telefonează cu un ton absent la opt, şi numai cînd are chef... Zîmbi.

— De unde ştii că astă-seară nu sînt invitată la masă ?

Simon, care se chinuia să-şi pună butonii la manşetă, se opri. După o clipă spuse : „Într-adevăr, nu ştiu", cu un ton neutru. Se gîndea, bineînţeles, la Roger. Nu se gîndea

decît la Roger. Îl vedea gata să-şi reia bunul. Se temea. Dar Paula ştia că Roger nu se gîndeşte la ea. Şi totul i se părea odios. Să fie cel puţin generoasă !

— Nu sînt invitată nicăieri. Vino aici să te-ajut !

Era aşezată pe pat, şi el, în genunchi în faţa ei, întindea braţele, ca şi cînd manşetele ar fi fost nişte cătuşe. Avea încheieturi de băieţandru, netede şi subţiri. Punîndu-i butonii, Paula avu deodată impresia că joacă scena asta pentru a doua oară. „Grozav seamănă a teatru", se gîndi, dar îşi lipi obrazul de părul lui, rîzînd fericită.

— Şi ce fac eu pînă la şase ? stărui Simon încăpăţînat.

— Nu ştiu... lucrezi.

— N-am să pot, spuse, sînt prea fericit.

— Asta nu împiedică pe nimeni să lucreze.

— Pe mine da. De altfel, ştiu ce am să fac. Am să mă plimb şi am să mă gîndesc la tine, pe urmă am să iau masa singur, cu gîndul la tine şi pe urmă am să aştept ora şase. Ştii, nu sînt deloc ceea ce se numeşte un tînăr activ.

— Ce o să spună maestrul tău ?

— Nu ştiu. Dar de ce vrei să-mi irosesc timpul pregătindu-mi viitorul, cînd nu mă interesează decît prezentul, care îmi dă mai mult decît tot ce-am sperat, adăugă el cu o plecăciune adîncă.

Paula ridică din umeri. Dar Simon făcu întocmai cum spusese şi tot aşa şi în zilele următoare. Se plimba cu maşina prin Paris, surîzînd tuturor, trecea de cîte zece ori prin faţa magazinului Paulei, citea o carte oprindu-se, indiferent unde, lăsînd-o din mînă ca să-şi dea capul pe spate şi să stea aşa cu ochii închişi. Avea aerul unui somnambul fericit şi asta nu putea să n-o mişte şi să nu i-l facă mai drag. Avea un sentiment de dăruire şi se mira că asta i se pare deodată aproape o necesitate.

Roger călătorea de zece zile pe un timp înspăimîntător, trecînd dintr-o întîlnire de afaceri într-alta, şi regiunea de nord simboliza pentru el un drum lunecos, nesfîrşit şi decorul impersonal al unor restaurante. Din cînd în cînd, telefona la Paris, cerînd două numere deodată, şi asculta văicărerile lui Maisy-Marcelle înainte de a se plînge Paulei — sau după. Se simţea descurajat, incapabil ; viaţa lui semăna cu această regiune. Vocea Paulei se schimba, devenea în acelaşi timp mai neliniştită şi mai îndepărtată : îi era dor s-o vadă. Nu izbutise niciodată să stea cincisprezece zile departe de ea fără să-i simtă lipsa. Bineînţeles că, la Paris, unde o ştia oricînd gata să-l vadă, oricînd la dispoziţia lui, putea s-o întîlnească mai rar. Dar oraşul Lille i-o reda ca în primele zile, cînd trăia agăţat de viaţa ei, temîndu-se s-o cucerească, aşa cum se temea acum s-o piardă. În ultima zi îi anunţă că se întoarce. Urmă o tăcere, apoi numaidecît o auzi spunînd : „Trebuie să te văd", pe un ton definitiv. El nu-i puse nici o întrebare, dar îi dădu întîlnire pentru a doua zi.

Ajunse la Paris noaptea. Se opri în faţa casei ei pe la două. Pentru prima dată şovăi să urce. Nu era sigur că va regăsi faţa aceea fericită care se străduia să rămînă calmă de fiecare dată cînd se ducea s-o vadă pe neaşteptate. Îi era teamă. Aşteptă zece minute, stingherit, inventînd tot soiul de motive absurde : „Doarme, munceşte prea mult" etc., apoi plecă. În faţa casei lui, ezită iar, apoi deodată făcu stînga-mprejur şi se duse la Maisy. Dormea, îi întinse o faţă buhăită : „stătuse pînă foarte tîrziu cu inevitabilii ei producători de filme... era foarte fericită că venise Roger... de altfel, îl visase tocmai cu o clipă înainte" etc. Roger se dezbrăcă repede şi adormi numaidecît, cu toate sîcîielile ei. Pentru prima dată n-o dorea. În zori, îşi făcu

datoria, absent, se amuză puțin de povestirile ei și hotărî că totul merge bine. Își petrecu dimineața la ea, despărțindu-se cu zece minute înainte de întîlnirea cu Paula.

CAPITOLUL XIII

— Trebuie să dau un telefon, spuse Paula. După-masă va fi prea tîrziu.

Roger se ridică o dată cu ea și Paula zîmbi, pentru a se scuza, așa cum obișnuia de cîte ori îl silea să se deranjeze din pricina unor conveniențe sociale sau sentimentale. La asta se gîndea plictisită, coborînd scara umedă care ducea spre telefon. Cu Simon era altfel. Era atît de serviabil și de mulțumit, gata oricînd să se ocupe de ea, să-i deschidă ușile, să-i aprindă țigara, să-i preîntîmpine orice dorință, încît sfîrșea prin a se gîndi la toate înaintea ei. ceea ce semăna mai degrabă cu un șir de atenții decît de obligații. În dimineața aceea, îl părăsise pe jumătate adormit, cu perna în brațe, cu șuvițele negre împrăștiate, lăsîndu-i un bilet : „Te voi chema la orele douăsprezece". Dar la douăsprezece se întîlnise cu Roger, pe care acum îl lăsase singur ca să telefoneze unui tînăr amant leneș. Oare Roger va băga de seamă ? Avea fruntea lui de zile rele, încrețită, îngrijorată. Părea mai bătrîn.

Simon răspunse imediat. Începu să rîdă de îndată ce o auzi spunînd : „Alo". Rîse și ea.

— Te-ai trezit ?

— De la unsprezece... Acum e unu. Am și chemat la telefoane să văd dacă nu-i firul deranjat.

— De ce ?

— Trebuia să chemi la douăsprezece. Unde ești ?

— La Luigi's. Abia am început să mănînc.

— A, bun ! spuse Simon.

Urmă o tăcere. În cele din urmă, Paula adăugă sec :

— Iau masa cu Roger.

— A, bun.

— Altceva nu știi să spui decît „A, bun" ? Sînt la magazin la două și jumătate cel mai tîrziu. Tu ce faci ?

— Mă duc să iau niște haine de la mama, spuse el repede, să le agăț la tine, pe umerașe... Pe urmă mă duc să iau de la Desnos acuarela aceea care-ți place.

O clipă îi veni să rîdă. Acest fel de a lega două fraze era leit Simon.

— De ce ? Ai de gînd să-ți muți garderoba la mine ?

Între timp, căuta argumente serioase care să-l facă să renunțe.

— Da, spuse Simon, sînt prea mulți oameni în jurul tău, vreau să fac pe cîinele de pază, dar în haine curate.

— O să mai vorbim despre asta, spuse ea.

Avea impresia că vorbește de o oră. Roger era singur acolo sus. Îi va pune întrebări și, față de el, nu va putea să nu încerce un sentiment de vină.

— Te iubesc, spuse Simon, înainte de a închide telefonul.

Înapoindu-se, Paula se opri în dreptul oglinzii din vestiar și-și trecu mașinal pieptenele prin păr. În fața ei vedea un chip căruia cineva îi spunea : „Te iubesc".

Îl găsi pe Roger bînd un cocteil și Paula se miră știind că nu bea niciodată peste zi.

— Nu te simți bine ?

— De ce ? A, băutura ! Nu, auzi sînt obosit.

— E mult de cînd nu te-am mai văzut, spuse ea, și fiindcă Roger încuviință puțin distrat, simți că-i vin lacrimile în ochi.

Într-o zi vor ajunge într-adevăr aici : „Sînt două luni de cînd nu ne-am mai văzut, sau trei ?" Și vor face socoteala, liniștit, Roger cu fața obosită, cu gesturile lui caraghioase, cu aerul copilăros în ciuda forței lui și chiar a unui

dram de cruzime... Paula întoarse capul. Roger purta haina gri, pe care o văzuse la începutul legăturii lor, aproape nouă, atîrnată pe un scaun în camera ei. Era foarte mîndru de ea. I se întîmpla rareori să vrea să fie elegant şi era de altminteri prea greoi ca să reuşească.

— Cincisprezece zile, adăugă ea liniştită. Cum îţi merge ? Bine ?

— Da. În sfîrşit, aşa...

Se opri. Se aştepta fără îndoială să-l întrebe : „Şi cum merg afacerile ?“ Dar nu-l întrebă. Trebuia mai întîi să-i vorbească de Simon. După aceea, va putea să i se destăinuiască liniştit, fără să aibă, mai tîrziu, sentimentul că fusese ridicul.

— Te-ai amuzat bine ? o întrebă.

Paula şovăi. I se băteau tîmplele. Simţea că i se strînge inima. Se auzi spunînd :

— Da, l-am revăzut pe Simon. Des.

— A, făcu Roger, tînărul acela fermecător ? Tot nebun după tine ?

Ea dădu din cap încet şi o dată prea mult, fără să ridice privirea.

— Tot te mai amuză ? întrebă Roger.

Acum, ea ridică ochii. dar Roger n-o mai privea, era foarte preocupat de grepfruitul lui.

Paula îşi închipui c-a înţeles.

— Da, răspunse ea.

— Te amuză ? Sau e vorba de mai mult decît atît ?

În clipa asta se priveau. Roger puse linguriţa pe farfurie. Paula se uita cu insistenţă şi cu o duioşie speriată la cele două cute lungi din jurul gurii lui, la faţa lui imobilă şi la ochii lui albaştri, puţin încercănaţi.

— Mai mult ! spuse ea.

Mîna lui Roger se apropie de linguriţă, o apucă. Paula se gîndi că Roger nu ştiuse niciodată să mănînce cum tre-

buie un „grep". Timpul părea deopotrivă că stă pe loc şi că-i ţiuie în urechi.

— Presupun că n-am nimic de spus, făcu Roger.

Şi acum Paula ştia că e nenorocit. Fericit, ar fi certat-o. Dar aşa, părea un om năruit, căruia îi dai ultima lovitură. Şopti :

— Aveai totul de spus.

— Tu însăţi foloseşti imperfectul.

— Ca să te cruţ, Roger. Dacă ţi-aş spune că totul depinde încă de tine, ce-ai putea să-mi răspunzi ?

Nu răspunse nimic. Se uita fix la faţa de masă.

Ea continuă :

— Mi-ai spus că ţii prea mult la libertatea ta, că ţi-e frică s-o pierzi pentru... În sfîrşit, pentru ca să faci efortul să mă recîştigi.

— Îţi spun că nu ştiu nimic, făcu brusc Roger. Detest, bineînţeles, ideea să ştiu că... Cel puţin e priceput ?

— Nu-i vorba de pricepere, spuse ea. Mă iubeşte.

Îl văzu răsuflînd uşurat şi o clipă îl urî. Îşi dădu seama că se liniştise. Totul nu fusese decît o criză sentimentală, iar el, Roger rămînea amantul, adevăratul bărbat, bărbatul.

— Cu toate că, adăugă ea, nu pot spune că mă lasă indiferentă pe un anumit plan.

„E prima dată, gîndea uluită, că-i fac rău, cu voinţă."

— Îţi mărturisesc, spuse Roger, că nu-mi închipuiam, cînd te-am poftit la masă, că voi fi nevoit să suport povestea hîrjonelilor tale cu un băieţandru.

— Îţi închipuiai că ai să mă faci să le îndur pe ale tale cu o femeiuşcă oarecare, răspunse prompt Paula.

— E în orice caz mai normal, spuse el cu dinţii strînşi.

Paula tremura. Îşi luă poşeta şi se ridică.

— Presupun că vrei să-mi vorbeşti despre vîrsta mea ?

— Paula !

În picioare, la rîndul lui, o urmărea prin uşile prin care se pierdea. cu ochii orbiţi de lacrimi. O ajunse la maşină. Încerca zadarnic să pornească. Roger trecu mîna prin portieră şi puse contactul de care ea uitase. Mîna lui Roger... Paula îşi întoarse spre el faţa descompusă.

— Paula... ştii foarte bine... Am fost un nemernic. Îţi cer iertare. Ştii bine că nu m-am gîndit la asta.

— Ştiu, şi eu am fost îngrozitoare. Ar fi mai bine să nu ne mai vedem un timp.

Roger stătea nemişcat cu un aer pierdut. Ea îi zîmbi uşor.

— La revedere, dragul meu.

El se aplecă spre portieră :

— Îmi eşti dragă, Paula.

Porni foarte repede. Roger nu trebuia să vadă lacrimile care îi tulburau privirea. Instinctiv dădu drumul la ştergătoare, şi acest gest o făcu, fără voia ei, să zîmbească, dar foarte trist. Era unu şi jumătate. Avea tot timpul să ajungă acasă, să se liniştească, să se fardeze. Spera şi se temea în acelaşi timp că Simon plecase. Se ciocni de el la intrare.

— Paula, ce-i cu dumneata ?

În panică, îi spunea iar dumneata. „A băgat de seamă că am plîns. Şi mă compătimeşte", gîndi ea şi lacrimile se porniră şi mai rău. Nu-i răspunse. În ascensor, o luă în braţe, îi sorbi lacrimile, o imploră să nu mai plîngă şi, nelămurit, jură „să-l ucidă pe individ", ceea ce o făcu să zîmbească.

— Trebuie să arăt îngrozitor, spuse Paula, avînd impresia că citise această frază de o mie de ori, sau că o auzise de o sută de ori la cinematograf.

Mai tîrziu, se aşeză pe canapea lîngă Simon şi-i luă mîna.

— Nu mă întreba nimic, îi spuse.

— Azi nu. Dar într-o zi am să te întreb tot. Foarte curînd. Nu suport să te facă nimeni să plîngi. Mai ales el, strigă Simon furios. Dar eu, eu, nu voi putea niciodată să te fac să plîngi ?

Îl privi : „Hotărît lucru, bărbaţii sînt nişte fiare".

— Ţii atît de mult ?

— Aş prefera să sufăr eu însumi, spuse Simon, şi-şi vîrî obrazul în umărul ei.

Seara, înapoindu-se acasă, descoperi să Simon băuse trei sferturi dintr-o sticlă de whisky, fără să fi ieşit din casă. Îi declară cu multă demnitate că avusese necazuri personale şi, începînd un discurs asupra dificultăţii de a exista, adormi pe pat, în timp ce Paula îi scotea pantofii, jumătate înduioşată, jumătate speriată.

*

Roger era la fereastră. Privea răsăritul soarelui. Era unul din acele hanuri din Ile-de-France, unde satul se apropie ciudat de ideea pe care şi-o fac despre el istoviţii oraşului. Dealuri line, cîmpii roditoare, şi, de-a lungul drumurilor, panouri cu reclame. Dar aci, la ora asta stranie, cînd se crapă de ziuă, adevărata şi îndepărtata priveliştе de ţară a copilăriei îl năpădea pe Roger cu mireasma grea şi înfrigurată a ploii. Se întoarse şi spuse : „Fermecătoare vreme pentru un week-end", dar gîndi : „E minunat, îmi place ceaţa ! Dacă măcar aş putea să fiu singur". În căldura plăcută a patului, Maisy se întoarse.

— Roger, închide fereastra, e frig...

Îşi trase cearşaful peste umeri. Deşi încă fericită în lenea ei voluptuoasă, începuse s-o doară gîtul şi era sufocată de ideea îngrozitoare a zilei pe care urma s-o petreacă în acest colţ necunoscut, în tovărăşia lui Roger tăcut şi distrat şi a acestei cîmpii care se întinde cît vezi cu ochii ; îi venea să geamă.

— Ţi-am cerut să închizi fereastra, spuse sec.

El aprinse o ţigară, prima din ziua aceea, şi-i savură gustul iute, aproape neplăcut, şi totuşi delicios, smuls din visarea matinală şi simţi, cu un fel de nerăbdare, ostilitatea lui Maisy acumulîndu-se în spatele lui. „N-are decît să se supere, să sară din pat, să ia autobuzul şi să se întoarcă la Paris. Am să mă plimb toată ziua pe cîmp şi am să găsesc eu un cîine pierdut care să mă însoţească." Avea oroare să fie singur.

Totuşi, după ce formulă de două ori aceeaşi pretenţie, Maisy ezită. Avea de ales : între a uita de fereastră şi a adormi din nou sau a începe o scenă. În mintea ei înceţoşată de somn se agitau fraze ca : „Eu sînt o femeie căreia îi e frig, el e un bărbat care trebuie să închidă fereastra". Dar în acelaşi timp, instinctul, foarte matinal în ziua aceea, îi spunea că e mai bine să nu-l stîrnească pe Roger. Alese o linie de mijloc.

— Ar trebui să închizi fereastra şi să ceri micul dejun, dragule.

Roger se întoarse dezamăgit şi spuse la întîmplare :

— Dragule ? Ce-nseamnă asta „dragule" ?

Maisy începu să rîdă. El continuă :

— N-ai de ce să rîzi, răspunde-mi dacă ştii ce înseamnă „dragule" ? Îţi sînt oare drag ? Cunoşti, altfel decît din auzite, verbul a îndrăgi ?

„Trebuie într-adevăr să-mi fie lehamite, se gîndi el mirat de propriile lui cuvinte ; cînd încep să mă ocup de vocabularul unei femei, înseamnă că se apropie sfîrşitul."

— Ce te-a apucat ? spuse Maisy.

Din pat să ivi capul ei aproape îngrozit, care lui Roger i se păru comic, şi nişte sîni care nu-i mai spuneau nimic. Indecentă. Era indecentă.

— Sentimentele sînt un lucru foarte important. Eu pentru tine sînt un capriciu. Un capriciu comod. Aşa că nu-mi mai spune „dragule", mai ales dimineaţa : noaptea, treacă-meargă.

— Dar, Roger, protestă Maisy pe drept cuvint alarmată. Te iubesc.

— A, nu ! Nu spune prostii, strigă el cu un amestec de jenă, căci era mai curînd cinstit — şi de uşurare — căci această frază reducea situaţia lor la aceea atît de clasică şi pentru el atît de familiară, a bărbatului plictisit pînă peste cap de un amor intempestiv.

Îşi trase puloverul peste pantaloni şi ieşi, părîndu-i rău de vesta de tweed pe care o lăsase. Dar ca să şi-o ia, ar fi trebuit să facă înconjurul patului şi această manevră l-ar fi împiedicat să iasă cît mai repede. Afară respiră aerul îngheţat şi-l apucă un fel de ameţeală. Trebuie să se întoarcă la Paris, şi asta fără să o regăsească pe Paula. Maşina va aluneca pe drumuri răcoroase. Se va opri şi va lua o cafea la Porte d'Auteiul în Parisul care, duminica, e mort. Se întoarse să-şi plătească nota şi fugi ca un hoţ. Maisy îi va aduce vesta, iar el va trimite secretara s-o ia de la ea, cu cîteva flori. „Căci nu ştiu să trăiesc", se gîndi posomorît.

Goni cîtva timp pe şosea, cu sprîncenele încruntate, apoi întinse mîna spre aparatul de radio şi-şi aminti : „A îndrăgi... A îndrăgi, înseamnă Paula şi eu". Nu mai avea chef de nimic. O pierduse.

CAPITOLUL XIV

O săptămînă mai tîrziu, venind acasă, Paula simţi un miros de tutun care o îneca. Deschise fereastra salonului şi strigă : „Simon", dar nu primi nici un răspuns. O clipă se temu şi se miră că se teme. Traversă salonul şi intră în cameră. Simon dormea întins pe pat, cu gulerul cămăşii desfăcut. Îl strigă încă o dată, dar el rămase nemişcat. Se întoarse în salon, deschise un dulap în perete, se uită la

sticla de whisky, şi o puse la loc, strîmbîndu-se cu dezgust. Căută din ochi un pahar, nu-l găsi şi intră în bucătărie. Un pahar spălat se scurgea în chiuvetă. Rămase o clipă nemişcată, apoi îşi scoase încet haina. În baie se fardă din nou şi se pieptănă cu grijă. Dar puse aproape imediat peria la loc, reproşîndu-şi cochetăria ca pe o slăbiciune. Parcă de asta era vorba acum, să-l seducă pe Simon ?

Revenind în cameră, îl zgîlţîi şi aprinse lampa de pe noptieră. El se întinse, îi şopti numele şi se întoarse spre perete.

— Simon, spuse ea sec.

Simon se întoarse, lăsînd să apară un fular în care, înainte de a dormi, îşi ascunse probabil obrazul : fularul ei. Paula glumise adesea pe socoteala fetişismului lui, dar acum nu mai avea chef să rîdă. Simţea că începe s-o cuprindă o furie rece. Îl întoarse cu faţa spre lumină. Simon deschise ochii, zîmbi, dar surîsul îi pieri numaidecît de pe buze.

— Ce se întîmplă ?

— Trebuie să-ţi vorbesc, Simon.

— Presimţeam, spuse, şi se ridică în capul oaselor.

Paula se ridică în picioare pentru a-şi stăpîni gestul instinctiv de a-i da la o parte şuviţa neagră care-i cădea în ochi. Se sprijini de fereastră.

— Nu mai merge aşa, Simon. E ultima dată că-ţi spun. Trebuie să te apuci de lucru. Ai ajuns să bei pe ascuns.

— N-am făcut decît să spăl paharul. Ai oroare de dezordine.

— Am oroare de dezordine, de minciună şi de laşitate, spuse ea cu violenţă. Încep să am oroare şi de tine.

Simon se ridicase. Îl simţea drept în spatele ei, descompus la faţă şi dinadins nu se întorcea.

— Ştiam că nu mă mai suporţi, spuse el. Între a ţine la cineva şi a nu-l mai iubi de loc nu e decît un pas, nu-i aşa ?

— Nu e vorba de sentimente, Simon. E vorba că bei şi nu faci nimic altceva. Te abrutizezi. Ţi-am spus să mănânci, ţi-am spus-o de o sută de ori. Acum e ultima dată.

— Şi pe urmă ?

— Pe urmă n-am să te mai pot vedea.

— Ai putea să mă părăseşti aşa ? spuse el pe gînduri.

— Da, Simon.

Se întoarse către el şi începu :

— Ascultă...

Simon se aşezase iar pe pat şi-şi privea mîinile cu o expresie bizară. Le ridică încet şi-şi acoperi faţa. Ea rămase încremenită. Simon nu plîngea, nu mişca şi Paula i se părea că niciodată nu văzuse pe cineva atît de cumplit disperat. Îi murmură numele, ca pentru a-l depărta de o primejdie de care nici ea nu-şi dădea seama. Apoi se apropie de el. Simon se legăna uşor pe marginea patului cu faţa în mîini. Paula crezu o clipă că e beat şi întinse mîna să oprească această balansare. Apoi încercă să-i dea mîinile la o parte, el se împotrivi şi ea sfîrşi prin a îngenunchea în faţa lui, luîndu-i mîinile într-ale ei.

— Simon, uită-te la mine. Simon, isprăveşte cu comedia asta.

Îi dădu mîinile la o parte şi-l privi. Avea faţa absolut imobilă, netedă, cum o au unele statui, cu aceeaşi privire oarbă. Instinctiv îi puse mîna pe ochi.

— Ce-i, Simon ? Spune-mi ce ai ?

El se aplecă puţin, îşi puse capul pe umărul ei şi oftă ca un om foarte obosit.

— Nu mă iubeşti, asta e, spuse liniştit. Şi orice aş face n-ar folosi la nimic. Am ştiut de la început că ai să mă alungi. Şi aşteptam cu spatele încovoiat şi uneori speram... Asta era cel mai rău, că speram uneori, mai ales noaptea, spuse el în şoaptă şi ea simţi că roşeşte. Şi iată că azi s-a întîmplat, şi de opt zile ştiam că se va întîmpla şi tot whisky-ul din lume nu reuşea să mă liniştească. Şi simţeam

cum puțin cîte puțin începi să mă urăști. Și iată... Paula — șopti apoi — Paula...

Îl cuprinsese în brațe și-l strîngea, cu ochii plini de lacrimi. Se trezea murmurîndu-i cuvinte liniștitoare.

— Simon, ești nebun... ești un copil... iubitul meu... bietul meu băiat...

Îi săruta fruntea, obrajii și o clipă se gîndi, crudă cu ea însăși, că în sfîrșit ajunsese în stadiul matern. În același timp, ceva în ea se încăpățîna, se complăcea să aline în Simon o veche durere, comună lor.

— Ești obosit, îi spuse, ți-ai jucat comedia bărbatului părăsit și ai fost propria ta victimă. Țin la tine, Simon. Țin foarte mult la tine. Am fost împrăștiată în ultima vreme fiindcă am avut prea mult de lucru, asta-i tot.

— E tot ? Atunci nu vrei să plec de aici ?

— Nu azi, îi spuse ea zîmbind, dar vreau să lucrezi.

— Am să fac tot ce-ai să vrei. Întinde-te lîngă mine, Paula. Mi-a fost atît de frică ! Am nevoie de tine. Sărută-mă. Nu te mai mișca. Detest rochiile astea complicate... Paula...

După aceea, ea rămase nemișcată. El respira ușor lîngă ea, sfîrșit, punîndu-i mîna pe ceafă ; și ea se simți năpădită de un sentiment de posesiune atît de sfîșietor, atît de dureros, încît i se păru că-l iubește.

A doua zi, Simon se duse la birou, se împăcă oarecum cu maestrul, consultă cîteva dosare, îi telefonă de șase ori Paulei, împrumută niște bani de la maică-sa care respiră ușurată și se întoarse la Paula la opt și jumătate, cu aerul copleșit de atîta muncă. Pe seară, petrecuse două ceasuri jucînd la automat într-un bar, cu unicul scop de a realiza această întoarcere triumfală. Se gîndea că meseria lui era, hotărît, foarte plicticoasă și că-i va veni foarte greu să-și umple orele deșarte.

CAPITOLUL XV

În februarie, Roger şi Paula plecau de obicei împreună să petreacă o săptămînă la munte. Hotărîseră de mult, că oricare ar fi situaţia lor sentimentală (şi pe atunci nu fusese vorba decît de a lui Roger), vor face în aşa fel încît să petreacă în fiecare iarnă cîteva zile liniştite. Într-o dimineaţă, Roger îi telefonă Paulei la birou, anunţînd-o că pleacă peste zece zile şi întrebînd-o dacă trebuie să ia bilet şi pentru ea. Urmă o tăcere. O clipă se întrebă, speriată, ce îl făcea s-o invite : o instinctivă nevoie de ea, o remuşcare sau dorinţa de a o despărţi de Simon ? Poate că nu s-ar fi lăsat convinsă decît de cel dintîi dintre motive. Dar ştia bine că orice i-ar spune Roger, nu va fi niciodată atît de sigură încît să nu sufere mult în timpul acestei vacanţe. Totodată, amintirea lui Roger la munte, cu excesul lui de vitalitate, coborînd pantele ca un bolid, trăgînd-o după el îngrozită, îi rupea inima.

— Ei, ce zici ?

— Nu cred că se poate, Roger. Ne-am preface... am căuta să avem aerul... în sfîrşit că nu ne gîndim la altceva.

— Eu vreau să plec tocmai ca să nu mă mai gîndesc la nimic. Şi te asigur că sînt perfect în stare...

— Aş pleca cu tine dacă... (era cît pe-aci să spună : „dacă ai fi în stare să te gîndeşti la mine, la noi", dar tăcu) dac-ai avea într-adevăr nevoie de mine. Dar te vei simţi foarte bine singur, sau cu... altcineva.

— Bine. După cum înţeleg, nu vrei să părăseşti Parisul acum...

„Se gîndeşte la Simon, îşi spuse Paula ; oare de ce nu pot oamenii să deosebească aparenţele de realitate ?" Dar în acelaşi timp îşi spuse că, de o lună încoace, aparenţa în ceea ce-l privea pe Simon devenise viaţa ei de toate zilele. Şi poate că această realitate o determina să se împotrivească acum vocii lui Roger.

— Cum crezi... spuse ea.

Urmă o tăcere.

— Nu prea arăți bine în ultima vreme, Paula. Ai un aer obosit. Dacă nu pleci cu mine, pleacă altfel, dar pleacă. Ai nevoie...

Vocea lui era afectuoasă și tristă, și Paula simți că i se umplu ochii de lacrimi. Da, avea nevoie de el, avea nevoie s-o ocrotească cu totul, nu să-i propună aceste zece zile, pe apucate. Ar fi trebuit să înțeleagă că toate lucrurile au o limită, chiar și egoismul masculin.

— Voi pleca, sigur, spuse ea, și ne vom trimite cărți poștale de pe un pisc pe altul...

Roger închise telefonul. La urma urmelor îi ceruse poate numai un ajutor și ea i-l refuzase. Iată la ce se reducea faimoasa ei dragoste ! Dar, în același timp, simțea nelămurit că are dreptate, că are dreptul, aproape datoria, să fie exigentă și pentru asta să sufere. În definitiv, era o femeie iubită cu pasiune. Pînă acum fusese cu Simon doar la mici restaurante de cartier, întotdeauna singuri. Dar în seara aceea, înapoindu-se acasă, îl găsi în pragul ușii, într-un costum de culoare închisă, pieptănat impecabil și cu un aer solemn. Își dădu încă o dată seama de frumusețea lui, de ochii aceia prelungi, felini, de desenul perfect al buzelor, și se gîndi, amuzată, că acest băiețaș care-și petrecea ziua așteptînd-o, cu nasul vîrît în rochiile ei, semăna a cavaler medieval și a călău sentimental.

— Ce eleganță ! spuse ea. Ce s-a întîmplat ?

— Ieșim în oraș. Mergem să mîncăm într-un loc elegant și să dansăm. De fapt, aș fi tot atît de fericit dacă am rămîne acasă și am mînca două ouă la capac, dar vreau să te scot în lume.

O ajută să-și dezbrace haina. Paula băgă de seamă că Simon turnase pe el apă de colonie cu nemiluita. În ca-

mera ei, pe pat, era întinsă o rochie de seară, foarte decoltată, pe care n-o pusese decît de două ori.

— E rochia care-mi place cel mai mult, spuse Simon. Vrei un cocteil ?

Pregătise cocteilurile care ştia că-i plac ei. Paula se aşeză pe pat, dezorientată : cobora din munţi ca să se pomenească în plină serată mondenă. Îi zîmbi.

— Eşti mulţumită ? Nu cumva eşti obosită ? Dacă vrei, îmi scot imediat costumul şi rămînem aici.

Puse un genunchi pe pat, făcînd gestul de a-şi scoate haina. Ea se lipi de el. Vîrî mîna sub cămaşa lui şi simţi căldura pielii în podul palmei. Era viu, atît de viu...

— E o idee grozavă, îi spuse. Ţii neapărat să mă îmbrac aşa ? În rochia asta par cam nebună...

— Îmi placi goală, îi răspunse, şi în nici o rochie nu eşti mai dezbrăcată. Am căutat bine.

Paula luă paharul şi bău. Dacă n-ar fi fost el, s-ar fi întors singură acasă, s-ar fi băgat în pat cu o carte, puţin tristă, ca de atîtea ori altă dată. Dar Simon era aici, rîdea, rîdea şi ea cu el, era fericit, şi ţinea cu orice preţ să-l înveţe să danseze charleston, îmbătrînind-o în glumă cu douăzeci de ani, şi ea se împiedica de covor dansînd, şi cădea în braţele lui cu răsuflarea tăiată, şi el o strîngea în braţe, şi ea rîdea şi mai tare, uitîndu-l de tot pe Roger, zăpada şi regretele. Era tînără, era frumoasă ; îl împinse afară din cameră, se fardă ca să pară mai vampă, îşi puse rochia aceea indecentă în timp ce el bătea în uşă, nerăbdător. Cînd apăru în sfîrşit, o privi uluit şi-i acoperi umerii cu sărutări. Apoi o sili să bea un al doilea cocteil, şi ea, care nu ştia să bea, îi făcu pe plac. Era fericită. Nemaipomenit de fericită.

La bar, la o masă vecină recunoscu două femei, ceva mai în vîrstă ca ea, cu care lucra uneori împreună şi care îi adresară un surîs mirat. Ridicîndu-se să danseze cu Si-

mon, o auzi pe una din ele spunînd : „Ce vîrstă o fi avînd acum ?“

Se sprijini de Simon. Tot farmecul se risipise. Rochia era ridicolă pentru vîrsta ei, Simon cam prea arătos şi viaţa ei puţin prea absurdă. Îi ceru lui Simon s-o conducă acasă. El nu se împotrivi şi ea îşi dădu seama că auzise.

Se dezbrăcă foarte repede. Simon vorbea despre orchestră. Ar fi avut chef să-l expedieze. În timp ce el se dezbrăca, ea se întinse în întuneric. N-ar fi trebuit să bea două cocteiluri şi şampanie ; mîine va arăta rău. Se simţea buimăcită de tristeţe. Simon intră în cameră, se aşeză pe marginea patului, îi puse mîna pe frunte.

— Astă seară nu, Simon, sînt obosită.

El nu răspunse, rămase nemişcat. Paula îi vedea silueta în lumina indirectă a camerei de baie, avea capul plecat şi părea că se gîndeşte la ceva.

— Paula, spuse el în sfîrşit, trebuie să-ţi vorbesc.

— E tîrziu, mi-e somn, lasă pe mîine...

— Nu, vreau să-ţi vorbesc acum. Şi tu ai să mă asculţi.

Făcu ochii mari, mirată. Era prima dată cînd se purta autoritar cu ea.

— Am auzit, ca şi tine, ce-au spus otrăvurile alea de lîngă noi. Nu suport să te amărăşti. Nu e demn de tine, e laş şi e jignitor pentru mine.

— Dar Simon, faci o dramă din nimic.

— Nu fac nici o dramă. Vreau dimpotrivă să evit ca tu să faci drame. Cu toate că, ai fi în stare să le ascunzi de mine. Totuşi, nu e cazul să le ascunzi. Nu mai sînt un copil, Paula. Sînt perfect în măsură să te înţeleg şi poate chiar să te ajut. Ştii bine că sînt foarte fericit cu tine, dar ambiţia mea nu se mărgineşte la atît. Vreau să fii şi tu fericită cu mine. Pentru moment, ţii prea mult la Roger. Dar trebuie să binevoieşti să consideri povestea

noastră ca un lucru pozitiv, pe care trebuie să m-ajuți să-l construiesc, și nu ca un hazard fericit. Asta e.

Vorbea calm, dar cu efort. Paula îl asculta cu uimire și cu un fel de speranță. Îl crezuse inconștient ; nu era. Ba chiar era convins că ea poate să ia totul de la început. Și, la urma urmei, cine știe dacă n-avea dreptate ?

— Nu sînt inconsecvent, știi bine. Am douăzeci și cinci de ani, n-am trăit niciodată înainte de a te fi întîlnit și sigur că nu voi mai trăi nici după. Ești femeia și mai ales omul de care am nevoie. Sînt sigur de asta. Dacă vrei, mîine mă însor cu tine.

— Am treizeci și nouă de ani, spuse ea.

— Viața nu este un jurnal feminin, Paula, și nici un șir de experiențe trăite de alții. Ai paisprezece ani mai mult decît mine și te iubesc și te voi iubi foarte multă vreme de acum încolo. Asta e tot. Nu suport deci să te cobori la nivelul cîrtițelor bătrîne de astă-seară și nici al opiniei publice. Problema pentru tine, pentru noi, e Roger. Nu există altă problemă.

— Simon, îți cer iertare... că am crezut...

— Nu ți-ai închipuit că pot și eu să gîndesc, asta-i tot. Acum, fă-mi, te rog, puțin loc.

Se lungi lîngă ea, o sărută. Paula uită de oboseală, iar el reuși să-i smulgă o plăcere violentă, pe care pînă atunci nu i-o dăduse niciodată. Îi mîngîie după aceea fruntea năduşită, o așeză cu capul pe umărul lui, altfel decît obișnuia și o înveli cu grijă.

— Dormi, îi spuse, mă ocup eu de toate.

În întuneric, Paula îi zîmbi cu căldură, îl sărută ușor pe umăr, mîngîiere pe care el o primi cu calmul olimpic al unui stăpîn. Rămase multă vreme treaz, speriat și mîndru de propria lui fermitate.

CAPITOLUL XVI

Se apropiau sărbătorile Paştilor şi Simon îşi petrecea vremea cercetînd hărţile ascunse între dosarele maestrului sau întinse pe covorul Paulei. Alcătui astfel două circuite pentru Italia, trei pentru Spania şi înclina acum către Grecia. Paula îl asculta fără să spună nimic ; în cel mai bun caz nu ar avea decît zece zile de vacanţă şi se simţea prea obosită, fie şi numai pentru ca să se urce în tren. Ar fi vrut o casă la ţară, zile care să semene una cu alta, într-un cuvînt : copilăria ! Dar n-o lăsa inima să-i strice cheful lui Simon, care se şi vedea în rolul de călător desăvîrşit, sărind din vagon ca s-o ajute să coboare, conducînd-o către maşina închiriată cu zece zile înainte, care-i va duce la cel mai bun hotel din localitate, într-o cameră în care va comanda telegrafic să se pună flori, uitînd că nu fusese niciodată în stare să schimbe un tren sau să păstreze un bilet. Visa, continua să viseze, dar toate visele lui se îndreptau spre Paula, năvăleau ca nişte fluvii agitate către o mare liniştită. Nu se simţise niciodată atît de liber ca în aceste cîteva luni în care stătuse în fiecare zi la acelaşi birou, în fiecare seară lîngă aceeaşi fiinţă, în acelaşi apartament, animat de aceeaşi dorinţă, de aceeaşi grijă, de aceeaşi suferinţă. Căci Paula continua să evadeze, să întoarcă privirea, să zîmbească înduioşată la auzul frazelor lui pasionate. Continua să tacă atunci cînd se vorbea de Roger. Şi Simon avea deseori sentimentul unei lupte absurde, extenuante şi fără ieşire, căci timpul — îşi dădea bine seama — timpul care trecea nu-l făcea să cîştige nimic. Nu era vorba să şteargă amintirea lui Roger, ci să ucidă în Paula ceva care era Roger, un fel de rădăcină trainică, dureroasă şi pe care o purta cu statornicie, şi-i venea uneori să se întrebe dacă nu cumva tocmai această statornicie, această suferinţă resemnată îl făceau să se îndrăgostească de ea şi poate chiar întreţinea dragostea

lui. Dar de cele mai multe ori își spunea : „Paula m-așteaptă ; peste un ceas o voi ține în brațe". Și i se părea că Roger nu existase niciodată, că Paula îl iubește pe el, Simon, și că totul e simplu și strălucește de fericire. Și ei tocmai în clipele acelea îi plăcea mai mult cînd îi impunea înțelegerea lor ca pe un fapt evident, pe care nu putea decît să-l admită. Era sătulă de propriile ei reticențe. Doar cînd era singură și se gîndea la Roger trăind fără ea, îi se părea că această situație e o eroare capitală și se întreba cu groază cum de au ajuns aici ? Și atunci „ei", „noi" însemna totdeauna Roger și ea. Simon era „el". Numai că Roger nu știa nimic din toate astea. Cînd va fi obosit de viața lui, va veni să i se plîngă și să încerce, fără îndoială, s-o recîștige. Și poate că va reuși. Simon va fi rănit pentru totdeauna, ea va fi din nou singură, așteptînd un telefon nesigur și mici jigniri sigure. Se revolta împotriva sentimentului că toate acestea erau inevitabile. În viața ei exista cineva de neînlăturat : Roger.

Dar asta n-o împiedica să trăiască cu Simon, să suspine noaptea în brațele lui și să-l țină uneori strîns în brațe cu una din acele porniri pe care pot s-o smulgă numai copiii sau amanții prea iscusiți, o pornire atît de posesivă, atît de îngrozită de ideea că orice pasiune e trecătoare, încît nici nu-i mai percepea intensitatea. În acele clipe, Paula era la un pas de bătrînețe, de acea pasiune minunată, unică a dragostei, specifică bătrîneții, și supărată pe ea, nu-l ierta nici pe Roger care n-o obliga să disocieze, pe Roger care nu era acolo. Pe vremea cînd era a lui Roger, el era stăpînul, ea era proprietatea lui ; avea abia cîțiva ani mai mult ca ea, totul era conform unor anumite norme morale sau estetice, de care nici nu bănuise pînă atunci că trebuie să țină seamă. Pe cînd Simon nu se simțea stăpînul ei. Adoptase, printr-un cabotinaj inconștient, fără să-și închipuie că tocmai asta îl va pierde, o atitudine de totală dependență, care îl făcea să adoarmă pe umărul

prietenului lui, de parcă i-ar fi cerut protecţia, care îl făcea să se scoale în zori ca să-i pregătească ceaiul şi. care-l făcea să ceară sfatul pentru orice ; atitudine ce o mişca pe Paula, dar, nelămurit, o stingherea ca un lucru anormal. Îl stima. De la o vreme, muncea : o luase o dată cu el la un proces la Versailles, unde jucase pentru ea. remarcabil de bine, rolul tînărului avocat, strîngînd mîini în dreapta şi în stînga, zîmbind ziariştilor cu condescendenţă, şi revenind mereu spre ea ca spre pivotul agitaţiei lui, oprindu-şi uneori demonstraţiile verbale pe care le făcea unor necunoscuţi, pentru a se întoarce spre dînsa pe furiş, să vadă dacă se uită la el. Nu, nu-i juca de fel comedia indiferenţei, dar nici ea nu-şi lua ochii de la el, punînd în privirea ei numai admiraţie şi interes, dar care, de îndată ce Simon întorcea capul, se schimba în afecţiune şi oarecare detaşare. Femeile îl urmăreau cu insistenţă. Paula se simţea bine : cineva trăia pentru ea. În sfîrşit, pentru ea problema diferenţei de vîrstă nu se mai punea ; nu se mai întreba : „Oare peste zece ani o să mă mai iubească" ? Peste zece ani va fi singură sau cu Roger. Ceva i-o repeta cu încăpăţînare. Şi la gîndul duplicităţii pe care n-o putea împiedica, afecţiunea ei pentru Simon devenea şi mai mare : „Victima mea, scumpa mea victimă, micul meu Simon !" Gusta pentru prima dată plăcerea îngrozitoare de a iubi un om pe care, în mod inevitabil, îl va face să sufere.

Acest „inevitabil" şi consecinţele lui — întrebările pe care într-o zi i le va pune Simon, pe care va fi în drept să i le pună, ca un om care suferă — o înspăimîntau. „De ce-l preferi pe Roger ? Cu ce reuşeşte acest mîrlan distrat să biruie dragostea pătimaşă pe care ţi-o dăruiesc eu în fiecare zi ?" Şi chiar numai gîndul că într-o zi va fi silită să i-l explice pe Roger o înnebunea. Dar nu va spune „el", va spune „noi" căci nu reuşea să disocieze viaţa ei de a lui Roger. Nu înţelegea de ce ! Poate pentru că efortu-

rile pe care le făcuse pentru dragostea lor timp de șase ani, aceste nesfîrșite, dureroase eforturi, îi deveniseră în cele din urmă mai scumpe decît însăși fericirea. Poate pentru că din orgoliu nu suporta să creadă că fuseseră inutile, și același orgoliu, pe măsură ce primea cîte o lovitură, se hrănea puțin cîte puțin din ea, sfîrșind prin a-l alege și a-l consacra pe Roger drept stăpînul ei întru suferință. Și, în sfîrșit, pentru că întotdeauna Roger îi scăpase. Și această luptă necesară devenise însăși sensul vieții ei.

Totuși, nu era făcută să lupte ; și o spunea cîteodată, mîngîind în răspăr șuvițele lui Simon, moi, mătăsoase, lunecoase. Ar fi putut luneca prin viață cu mîna ei prin părul acestui băiat ; îi șoptea toate astea. Stăteau așa, ore întregi, în noaptea neagră, înainte de a adormi. Se țineau de mînă, șușotind, și Paula avea uneori impresia ciudată că are paisprezece ani și se află cu o colegă de școală într-unul din acele dormitoare fantomatice unde fetele vorbesc pe înfundate despre Dumnezeu sau despre bărbați. Paula vorbea în șoaptă, iar Simon, fermecat de această atmosferă de mister, îi răspundea pe același ton.

— Cum ai fi trăit ?

— Aș fi rămas cu Marc, soțul meu. Era drăguț, în fond, și foarte modern. Avea și prea mulți bani... Am vrut să încerc...

Căuta să-i explice cum, prin simpla ei voință de a se avînta în lumea complicată, atît de grea și de umilitoare a femeilor care muncesc, viața ei căpătase de la o zi la alta înfățișarea unei realități ; îi explica demersurile, necazurile materiale, zîmbetele, tăcerile. Simon o asculta, încercînd să descopere în acest maldăr de amintiri ceva care să aibă o legătură cu dragostea lui.

— Și atunci ?

— Atunci, cred că aș fi trăit cam așa ; aș fi ajuns să-l înșel pe Marc fără să-mi dau seama... Nu știu... Dar poate că aș fi avut un copil. Și chiar numai pentru asta...

Tăcea. Simon o strîngea în braţe. Ar fi vrut să aibă un copil cu ea, ar fi vrut totul. Paula rîdea, îi mîngîia ochii, buzele, după care îi povestea în continuare.

— La douăzeci de ani era altfel. Îmi amintesc foarte bine : hotărîsem să fiu fericită.

Da, îşi amintea foarte bine. Umbla pe străzi, pe plaje, mînată de această dorinţă. Nu se oprea niciodată, căuta mereu : un chip, o idee, o pradă. Voinţa de a fi fericită plana asupra capului ei, după ce planase asupra altor generaţii. Nu existau obstacole, nu ar fi fost niciodată destule. Acum nu mai căuta să ia nimic de la viaţă, voia doar s-o păstreze. Să păstreze aceeaşi meserie şi un bărbat, de multă vreme acelaşi. Şi totuşi, la treizeci şi nouă de ani, nu era încă sigură de nimic. Simon adormea lipit de ea, îl întreba în şoaptă : „Dragul meu, dormi ?“... Şi aceste două cuvinte îl trezeau pe jumătate, nega, se lipea şi mai strîns de ea, în întuneric, în parfumul ei, în căldura lor amestecată, miraculos de fericit.

CAPITOLUL XVII

Era a treizecea ţigară, lucru de care-şi dădu seama abia cînd strivi mucul în scrumiera plină pînă la refuz. Îl apucă un fior de dezgust şi mai aprinse o dată lampa de pe noptieră. Era trei dimineaţă, nu reuşea să doarmă. Deschise brusc fereastra şi simţi aerul îngheţat pe obraz, pe gît, atît de violent încît o închise repede la loc şi se sprijini de geam, ca şi cum ar fi vrut să „privească“ frigul. După un timp, părăsi strada pustie şi se uită în oglindă. Dar întoarse tot atît de repede capul. Nu-i plăcea cum arată. Luă pachetul cu ţigări de pe masa de noapte şi îşi vîrî o ţigare în gură cu un gest automat, dar o puse numaidecît la loc. Nu-i mai plăceau aceste gesturi automate, care

însemnaseră pentru el o mare parte din plăcerile vieții ; îi era silă de aceste gînduri de bărbat singur, de gustul tutunului. Trebuia să se îngrijească. Poate că era bolnav. O regreta, bineînțeles, pe Paula, dar asta nu era de ajuns ca să se simtă atît de rău. Paula dormea probabil în brațele băiatului acela răsfățat și uitase tot. Iar el, Roger, n-avea decît să iasă în oraș, să găsească o putoare și să bea. Așa cum, de altfel, presupunea și Paula. Simțea că nu-l stimase niciodată cu adevărat. Îl găsise întotdeauna cam din topor, cam brutal, cu toate că-i oferise tot ce era mai bun în el, mai trainic. Așa sînt femeile : îți dau impresia că cer tot, că dau tot, te lasă să te cufunzi într-o încredere totală și pe urmă, într-o bună zi, dispar dintr-un motiv cu totul neserios. Căci nimic nu era mai absurd pentru o femeie ca Paula decît o legătură cu un „Simon" oarecare. Dar în clipa asta, acest băiat o lua în brațe, se apleca asupra chipului ei răsturnat, asupra trupului ei atît de cald, atît de dăruit plăcerii, atît de... Se întoarse brusc, își aprinse în sfîrșit țigara, trăgînd fumul în piept cu o lăcomie furioasă, după care goli scrumiera în sobă. Ar fi trebuit să facă focul : Paula îl aprindea de cîte ori venea, rămînînd apoi în genunchi în fața căminului, supraveghind nașterea flăcărilor, atițînd focul cu îndemnare. cu gesturi atît de calme. Apoi se scula, se dădea puțin înapoi, și încăperea devenea trandafirie, plină de umbre, neliniștită. Lui Roger i se făcea poftă de dragoste și i-o spunea. Dar era mult de atunci. Cît era oare de cînd nu mai venise Paula pe la el ? Doi ani, poate trei. Luaseră obiceiul să se întîlnească la ea ; era mai ușor, îl aștepta.

Roger rămase cu scrumiera în mînă și-i dădu drumul : scrumiera se rostogoli pe jos fără să se spargă. Ar fi dorit să se sfarme, să-și iasă din inerție, să facă cioburi, țăndări. Dar scrumiera nu se spărsese. Nu se face țăndări decît în romane sau în filme. I-ar fi trebuit una din scrumierele acelea de sticlă, mici și prețioase, care umpleau apartamen-

tul Paulei, nu această onestă scrumieră de la magazinul Universal. Spărsese probabil cel puțin o sută de obiecte de tot soiul în casa Paulei, ceea ce, de altfel, o făcea să rîdă. Ultima dată spărsese un pahar de cristal încîntător, în care whisky-ul căpăta o culoare neobișnuită. De altfel, totul era atrăgător în acel apartament unde el fusese domnul și stăpînul. Totul era echilibrat, calm, și liniștit. Totuși, de fiecare dată cînd pleca de la ea noaptea, avea impresia că se eliberează. Iar acum era singur și se înfuria fără rost împotriva unei scrumiere incasabile. Se culcă iar, stinse lumina, și o clipă își mărturisi că e nefericit. Apoi adormi, cu mîna pe inimă.

CAPITOLUL XVIII

Se-ntîlniră în ușa unui restaurant, într-o seară și executară toți trei acel mic balet clasic și extravagant atît de obișnuit la Paris : ea făcu un mic semn din cap către bărbatul pe umărul căruia gemuse, suspinase, dormise ; el îi răspunse acru, iar Simon îl privi o clipă, abținîndu-se să-l plesnească cum ar fi avut chef. Se așezară la două mese destul de departe una de alta și Paula comandă meniul fără să ridice ochii. Pentru patronul restaurantului, pentru cei cîțiva clienți care o cunoșteau, era o scenă cît se poate de obișnuită. Simon comandă băutura cu o voce hotărîtă și Roger, la o altă masă, o întreba pe femeia care-l însoțea ce cocteil preferă. În sfîrșit, Paula ridică ochii, îi zîmbi lui Simon și se uită în direcția lui Roger. Îl iubea. Avusese această certitudine de cînd îl văzuse în ușă, cu aerul lui încăpățînat. Îl mai iubea încă și se trezea dintr-un somn lung și inutil. O privi și el, apoi încercă un surîs care se opri numaidecît.

— Ce vrei să iei, întrebă Simon, vin alb ?

— De ce nu ?

Paula își privi mîinile, tacîmurile bine rînduite, mîneca lui Simon lîngă brațul ei gol. Bău foarte repede. Simon vorbea fără însufleţirea lui obișnuită. Părea că așteaptă ceva de la ea — sau de la Roger. Dar ce ? Oare ar fi putut ea să se scoale și să-i spună : „Scuză-mă" ? Putea oare să traverseze sala și să-i spună lui Roger : „Ajunge, hai acasă" !? Nu se făcea. De altminteri, în epoca asta, nu se mai făcea nimic inteligent sau de bun simţ.

După-masă, dansară : îl văzu pe Roger ţinînd în braţe o femeie brună care, întîmplător, nu arăta prea rău. Roger oscila în faţa ei cu neîndemînarea lui obișnuită. Simon se ridică ; dansa bine, cu ochii puţin închiși, era suplu și subţire, fredona, ea se lăsa în voia lui. La un moment dat, braţul ei gol atinse mîna lui Roger, lipită de spatele femeii brune. Deschise ochii. Se priviră : Roger, Paula, fiecare pe după umărul „celuilalt". Era un slow, fără ritm, fără mișcare. Se contemplau la zece centimetri, fără nici o expresie, fără un surîs, aproape fără să se recunoască, apoi deodată mîna lui Roger se desprinse de pe spatele femeii, se întinse spre braţul Paulei, îl atinse cu vîrful degetelor și faţa lui exprimă atîta implorare, încît Paula închise ochii. Simon făcu o piruetă, o întoarse și se pierdură din vedere.

În noaptea aceea, refuză să doarmă cu Simon, invocînd o oboseală pe care n-o simţea. Rămase în pat mult timp cu ochii deschiși. Știa ce se va întîmpla, știa că nu e, că nu fusese niciodată altă soluţie posibilă, și se resemna cu inima puţin strînsă. În mijlocul nopţii se sculă și trecu în salon, unde Simon dormea de-a curmezișul canapelei. Văzu trupul lui, întins în lumina indirectă care venea în dormitor. Îl văzu respirînd, îi privea capul înfundat în pernă, scobitura dintre cele două vertebre ale cefei ; își vedea propria ei tinereţe dormind. Dar cînd Simon se întoarse gemînd spre lumină, fugi. Nu mai îndrăznea să-i vorbească.

A doua zi de dimineaţă, biletul lui Roger o aştepta la birou. „Trebuie să te văd, nu se mai poate aşa. Telefonează-mi". Îi telefonă. Se înţeleseră să se întîlnească la ora şase. Dar zece minute mai tîrziu era acolo. Uriaş şi dezorientat în acest magazin tipic feminin. Paula veni spre el. Îl conduse într-un salonaş ticsit de scaune împletite : un decor de coşmar ! Abia atunci îl văzuse bine. Era el, din cap pînă-n picioare. Făcu un pas spre ea, îi puse amîndouă mîinile pe umeri. Se bîlbîi puţin, ceea ce însemna că e foarte emoţionat.

— Am fost atît de nenorocit ! spuse.

— Şi eu, se auzi ea răspunzînd, şi sprijinindu-se puţin de el, începu în sfîrşit să plîngă, implorîndu-l în sinea ei pe Simon să-i ierte cele două cuvinte din urmă.

Roger îşi lipi capul de părul ei, bîiguind prosteşte : „Hai, nu mai plînge..."

— Am încercat, spuse ea în sfîrşit, scuzîndu-se. Am încercat... crede-mă...

Apoi se gîndi că toate acestea trebuia să i le spună nu lui, ci lui Simon. Se încurca. Trebuie să fii veşnic atent Nu poţi spune niciodată totul aceluiaş om. Continua să plîngă cu faţa nemişcată. El tăcea.

— Spune ceva, murmură ea.

— Am fost atît de singur... m-am gîndit bine. Stai jos, aici. Stai jos. Ia batista mea. Am să-ţi explic.

Îi explică. Îi spuse că o femeie trebuie supravegheată, că fusese imprudent şi că-şi dădea seama că toate s-au întîmplat numai din pricina lui. Nu era supărat de inconsecvenţa ei. Nu vor mai vorbi despre asta. Ea spunea : „Da, da, da, Roger" şi-i venea să plîngă şi mai tare şi să rîdă în hohote. În acelaşi timp, respira mirosul familiar al trupului lui, al tutunului, şi se simţea salvată. Şi pierdută.

Zece zile mai tîrziu se afla acasă, cu Simon, pentru ultima dată.

— Ai uitat și asta... spuse ea.

Îi întinse două cravate, fără să-l privească ; se simțea la capătul puterilor. Trecuseră aproape două ore de cînd îl ajuta să-și facă bagajele. Bagaj ușor de tînăr îndrăgostit și dezordonat. Și peste tot găsea, cînd bricheta lui Simon, cînd cărțile lui Simon, cînd pantofii lui Simon. El nu spusese nimic, se comportase bine, era conștient că se comportase bine, și simțea că se înăbușă.

— Ajunge, spuse, n-ai decît să lași restul la portar.

Paula nu-i răspunse. Simon aruncă o privire în jurul lui încercînd să gîndească : „E ultima oară, ultima oară", dar nu izbuti. Tremura nervos.

— N-am să uit niciodată, spuse Paula și ridică ochii spre el.

— Nici eu. E altceva... altceva...

Și, la jumătatea drumului, înainte de a-și întoarce spre ea fața descompusă, șovăi. Ea îl susținu încă o dată în brațe, sprijinindu-i durerea, așa cum îi sprijinise fericirea. Și nu se putea împiedica să-l invidieze pentru o suferință atît de puternică, o suferință frumoasă, o durere frumoasă, de care ea nu va mai avea parte vreodată. Simon se smulse brusc și ieși, lăsîndu-și bagajele. Paula îl urmă, se aplecă peste rampă și strigă :

— Simon, Simon, adăugînd fără să știe nici ea de ce : Simon, acum sînt bătrînă, bătrînă...

Dar el n-o auzea. Alerga pe scări cu ochii plini de lacrimi ; alerga exaltat ca dușii de pe lume ; avea douăzeci și cinci de ani.

La ora opt sună telefonul. Și înainte chiar de a ridica receptorul, Paula știa ce avea să audă :

— Iartă-mă, te rog, spunea Roger, dar am un dineu de afaceri, voi veni mai tîrziu. Oare...